

**Põlva valla üldplaneeringu
keskkonnamõju strateegiline hindamine**

vastuvõtmiseks esitatud planeeringulahendusele koostatud aruande
eelnõu

Nimetus: **Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.**

Töö teostaja: **OÜ Adepte Ekspert**

Reg nr 11453673

Tuukri tn 54, Tallinn 10120

Tel +372 5059914, +372 6732244

E-post info@adepte.ee

Töö tellija: **Põlva Vallavalitsus**

Reg nr 75038581

Kesk tn 15, Põlva linn, Põlva maakond 63308

Tel +372 799 9470

E-post info@polva.ee

KSH juhtekspert: Piret Toonpere

Töös osalesid: Mihkel Vaarik, Andrus Veskioja, Milena Tae, Janek Kivi, Kadri Tõnsau (kuni 06.2015), Anni Naaris (kuni 06.2015)

Töö versioon: **vastuvõtmiseks esitatud planeeringulahendusele koostatud aruande eelnõu**

Sisukord

Aruande kokkuvõte ja järeldused	5
1. Üldosa.....	7
1.1. Kavandatava tegevuse eesmärk ja vajadus	7
1.2. Osapooled	8
1.3. KSH korraldus ja avalikustamine	8
1.4. Metoodika	9
1.5. Lähtematerjalid	10
1.6. Ülevaade raskustest, mis ilmnisid KSH aruande koostamisel	10
2.1. Riikliku tasandi strateegilised dokumendid.....	11
2.1.1. Üleriigiline planeering Eesti 2030+.....	11
2.1.2. Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030.....	11
2.2. Maakondliku tasandi strateegilised dokumendid	12
2.2.1. Põlva maakonnaplaneering.....	12
2.2.2. Põlva maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused"	13
2.2.3. Põlva maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Põlvamaa sotsiaalne infrastruktuur"	15
2.2.4. Põlva maakonnaplaneering 2030 (koostatav).....	15
2.2.5. Põlva maakonna arengukava 2015–2020	16
2.3. Kohaliku tasandi strateegilised dokumendid.....	17
2.3.1. Põlva valla üldplaneering ja Põlva linna üldplaneering	17
2.3.2. Põlva valla arengukava 2015-2029.....	17
2.3.3. Põlva valla soojusmajanduse arengukava 2016-2030	18
2.3.4. Põlva valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2015-2027	19
2.3.5. Põlva linna ja Põlva valla ühine jäätmekava aastateks 2011-2020	19
2.4. Olulisemad planeeringud ja projektid valla territooriumil	20
2.4.1. Kehtestatud detailplaneeringud	20
3. Mõjutatava keskkonna kirjeldus	21
3.1. Üldandmed	21
3.2. Sotsiaalmajanduslik keskkond.....	22
3.2.1. Asustuse paiknemine ja elanikkonna struktuur	22
3.2.2. Majanduslik ja ühiskondlik tegevus	23
3.2.3. Teedevõrk	23
3.3. Looduskeskkond	24
3.3.1. Maastik	24
3.3.2. Aluspõhi ja hüdrogeoloogilised tingimused	25
3.3.3. Põhjaveevarud	25
3.3.4. Pinnaveed	26
3.3.5. Looduskaitseobjektid.....	27
3.3.6. Loomastik	29
3.3.7. Rohevõrgustik.....	30
3.3.8. Maavarad	30
3.4. Ajaloolis-kultuuriline keskkond	31
3.5. Olulisemad keskkonnaprobleemid piirkonnas.....	35
3.5.1. Jääkreostus.....	35
3.5.2. Paisud ja nendega seotud veekogud	36
4. Kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju analüüs	38
4.1. Mõjud looduskeskkonnale.....	38
4.1.1. Mõju elurikkusele, taimestikule, loomastikule.....	38
4.1.2. Mõju rohevõrgustikule	38

4.1.3. Mõju looduskaitsealadele ja –objektidele	39
4.1.4. Natura hindamine	39
4.1.4.2. Mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus.....	40
4.1.4.3. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura-aladele.....	41
4.1.4.4. Natura eelhindamise tulemused ja järeltus	43
4.1.5. Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevööndite säilimine.....	43
4.1.6. Mõju põhjaveele	44
4.1.6.1. Põhjavee reostuskaitse.....	44
4.1.6.2. Joogivee kättesaadavus	44
4.1.7. Väärtuslikud põllumajandusmaad ning nende säilimine	45
4.2. Mõjud tehiskeskkonnale	45
4.2.1. Eriotstarbelisest maakasutusest tulenevad mõjud.....	45
4.2.1.1. Riigikaitseliste ehitiste paiknemine ja nendest tulenevaid piirangud	45
4.2.1.2. Maavarade kasutamine	46
4.2.1.3. Keskkonnamõju omavad tootmisüksused	47
4.2.2. Liikluskorraldus, sh kergliiklus ja planeeringuala läbivad maanteed, raudtee.....	47
4.2.3. Olulise ruumilise mõjuga ehitised (ORME).....	48
4.2.4. Jäätmekäitlus ja jääkreostus	48
4.3. Mõju sotsiaal majanduslikule ja kultuurilisele keskkonnale	50
4.3.1. Sotsiaalne infrastruktuur.....	50
4.3.2. Puhkealad, sh nende paiknemine ja piisavus.....	50
4.3.3. Miljööväärtuslikud alad ja väärtuslikud maastikud.....	50
4.3.3.1. Miljööväärtuslikud alad.....	50
4.3.3.2. Väärtuslikud maastikud	51
4.3.4. Ajaloo- ja kultuurimälestised.....	51
4.3.5. Inimese tervis ja vara	52
4.3.5.1. Radoonirisk.....	52
4.3.5.2. Ohtlikud ettevõtted	53
4.3.5.3. Tootmistegevuse ja kütmise mõju õhukvaliteedile	54
4.3.5.4. Liikluse mõju õhukvaliteedile	55
4.3.5.5. Tootmistegevuse mõju müratasemetele.....	55
4.3.5.6. Liikluse mõju müratasemetele.....	56
4.3.5.7. Müra edasisel planeerimisel	56
4.3.5.8. Kliimamuutuste mõju	57
4.4. Kaudsed mõjud ja koosmõjude esinemine	58
5. Negatiivse keskkonnamõju vältimise või leevendamise meetmed ning soovitused planeeringusse	59
6. Alternatiivide võrdlemine.....	61
7. Keskkonnaseire.....	62
8. KSH aruandele avalikustamisel laekunud ettepanekud.....	63
Kasutatud materjalid.....	64
Lisad	66
Lisa 1. KSH programm koos menetlusdokumentidega.....	66
Lisa 2. KSH aruande avalikustamine	67
Lisa 3 KSH aruande heakskiitmine	68

Aruande kokkuvõte ja järeldused

Põlva valla üldplaneeringu koostamine algatati Põlva Vallavolikogu 05.05.2014 otsusega nr 1-3/21. Sama otsusega on algatatud ka Põlva valla üldplaneeringu KSH koostamine. Käesolev KSH aruanne on koostatud lähtuvalt KSH programmist, mis kiideti heaks Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni poolt 26.06.2015 kirjaga nr PVV 6-8/15/14507-2.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgiks on arvestada keskkonnakaalutlusi üldplaneeringu koostamisel ning kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja edendada säästvat arengut.

Üldplaneeringu peamised eesmärgid on valla territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, aluste ettevalmistamine detailplaneeringute kohustusega aladel ja juhtudel detailplaneeringute koostamiseks ning detailplaneeringu kohustuseta aladel maakasutus- ja ehitustingimuste seadmine.

Üldplaneeringu koostamisel on tuginetud varasemalt koostatud riiklikele, maakondlikele ja kohalikele planeerimisdokumentidele, kasutades neid alusinformatsioonina ning vajadusel täpsustades varasemalt välja töötatud lahendusi. Ülevaade üldplaneeringu seostest teiste planeerimisdokumentidega on esitatud ptk 2.

Hindamisprotsessi käigus käsitleti planeeringuala keskkonnatingimusi, mille kirjeldus on esitatud KSH ptk 3. Suured keskkonnaprobleemid Põlva vallas puuduvad.

KSH käigus käsitleti võimalikke alternatiivseid arengutsenaariume, millest antud üldplaneeringu puhul olid asjakohased alternatiiv 0 – koostatavat üldplaneeringut ei kehtestata ning jätkuvad praegused arengusuunad, mis lähtuvad olemasolevatest Põlva linna ja Põlva valla üldplaneeringutest ning alternatiiv I – rakendatakse koostatava üldplaneeringuga kavandatavaid arengusuundi.

Mõjude hindamise tulemusena selgus, et üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju. Erinevaid arengutega kaasnevaid keskkonnamõjusid tuleb teadvustada ning rakendada vajalikke leevendusmeetmeid. Soovitavad leevendavad meetmed võimalike üldplaneeringu elluviimisega kaasnevate negatiivsete mõjude vältimiseks ja leevendamiseks on esitatud ptk 5.

Üldplaneeringu lahendus võimaldab olemasoleva rohevõrgustiku toimimist ning väärtuslike maastike säilimist, samuti kaitsealuste alade ja objektide säilimist. Keskuste alade arendamine ja tihendamine võimaldab tehnovõrkude optimeerimist ja täiustamist, mille tulemusena infrastruktuuri seisukord paraneb ning kaasneb positiivne mõju.

Planeeringuga kavandatavatel erinevate valdkondade tegevustel on leevendusmeetmete ja maakasutustingimuste järgimisel kumulatiivselt positiivne mõju. Piiriülest keskkonnamõju eeldatavalt ei kaasne.

Arvestades üldplaneeringu üldistusastet tuleb Põlva valla territooriumil edasisel oluliste objektide planeerimisel ja projekteerimisel tähelepanu pöörata võimalikele negatiivsetele

Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.

keskkonnamõjudele ning potentsiaalsete mõjude esinemise korral teostada keskkonnamõju hindamine.

Keskkonnakomponentide muutuste seiramisel on otstarbekas ühildada tegevus toimiva riikliku seireprogrammiga ning keskkonnalubadest tulenevate seiretega. Valla üldiste ruumilise arengu suundade kaasajastamiseks on oluline üldplaneeringu seadusekohane regulaarne ülevaatus. Täpsema ülevaate seiremeetmetest annab ptk 7.

1. Üldosa

1.1. Kavandatava tegevuse eesmärk ja vajadus

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) objektiks on Põlva valla üldplaneering (ÜP). KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel. Hindamise käigus selgitatakse, kirjeldatakse ja hinnatakse planeeringu elluviimisel tekkida võivaid mõjusid keskkonnale samuti keskkonnakaitse tagamist ja säästva arengu printsiipide rakendamist planeeritaval alal.

Põlva valla üldplaneeringu ja selle KSH koostamine algatati Põlva Vallavolikogu 05.05.2014 otsusega nr 1-3/21 võttes aluseks planeerimisseaduse § 8 lõike 9 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 31 punkt 1, § 33 lõige 1 punkt 2, § 33 lõige 6, § 34 lõige 1, § 35 lg 2. Üldplaneeringu lähteseisukohad on kinnitatud Põlva Vallavolikogu otsusega 08.10.2014 nr 1-3/34.

Üldplaneeringu eesmärkideks on:

- 1) Põlva valla ruumilise arengu põhimõtete edasine kujundamine;
- 2) Maa- ja veealade üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste, sh maakasutuse juhtotstarvete ning hoonestuse kõrguslike- ja kauguslike piirangute määramine;
- 3) Valla arenguks oluliste sotsiaalobjektide ja üldkasutatavate maade asukoha määramine;
- 4) Asustuse ja ettevõtluse arengu suunamine;
- 5) Detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramine;
- 6) Miljööväärtuslike hoonestusalade ja maastike kaitse- ja kasutamistingimuste seadmine;
- 7) Põhiliste teede ja tehnorajatiste asukoha määramine;
- 8) Puhke- ja virgestusalade määramine;
- 9) Ranna ja kalda piiranguvööndi ning ehituskeeluvööndi täpsustamine;
- 10) Ettepanekute tegemine kaitse alla võetud maa-alade ja üksikobjektide kaitserižiimi täpsustamiseks, muutmiseks või lõpetamiseks.

Valla üldplaneeringu koostamise vajadus tuleneb otseselt planeerimisseadusest. Samuti määrab planeerimisseadus üldplaneeringu ülesanded.

Üldplaneeringu kaaseesmärk on koondada ja täpsustada Põlva valla erinevaid eluvaldkondi kajastav digitaalne kaardi- ja kohtteabematerjal, mis on pädevaks aluseks maakasutuse jt ressursside säästvaks juhtimiseks ja haldamiseks ning edasiste planeeringute koostamiseks.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise metoodikast tulenevalt tuleb hindamise käigus analüüsida kavandatud tegevuse alternatiivseid arengutsenaariumeid. KSH-s hinnatavad alternatiivid peavad olema reaalsed. Et alternatiivid oleksid reaalsed, peaksid need vastama õigusaktidele, olema tehniliselt teostatavad ning võimaldama kavandatava tegevuse eesmärgi saavutamist mõistliku aja ja vahenditega (Peterson, 2007).

Koostatavale üldplaneeringu eelnõule on võimalik seada alternatiivse lahendusena ainult nn null-alternatiiv ehk hinnata ja võrrelda üldplaneeringu rakendamise keskkonnamõjusid selle suhtes, kui üldplaneering jäetakse realiseerimata. Teiste alternatiivide seadmiseks puudub

Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.

reaalne strateegiline tahe ja võimalus – üldplaneeringu koostamine on vajalik kohaliku omavalitsuse arendustegevuseks.

Antud juhul on hinnatavaid arengualternatiive kaks:

- Alternatiiv 0 ehk olukord, kus koostatavat üldplaneeringut ei kehtestata ning jätkuvad praegused arengusuunad, mis lähtuvad olemasolevatest kehtivatest üldplaneeringutest
- Alternatiiv I ehk olukord, kus rakendatakse koostatava üldplaneeringuga kavandatavaid arengusuundi

1.2. Osapooled

Otsustaja: Põlva Vallavolikogu

KSH koostamise korraldaja: Põlva Vallavalitsus

Järelevalve teostaja: Keskkonnaameti Lõuna regioon

Üldplaneeringu konsultant: OÜ Pärnu Instituut

KSH ekspert: Adepte Ekspert OÜ

Kontaktisik: Piret Toonpere, tel 5059914, e-post piret@adepte.ee

Töögrupi koosseis:

- Piret Toonpere – KSH juhtekspert (KMH 0153) – mõjud looduskeskkonnale, sh Natura (eel)hindamise koostamine, müra;
- Mihkel Vaarik – keskkonnaekspert– mõjud pinna- ja põhjaveele, sotsiaalmajanduslikud mõjud, jäätmekäitluse mõjud, väärtuslikud põllumaad;
- Andrus Vesioja – keskkonnaspetsialist – mõjud välisõhule;
- Milena Tae – keskkonnaspetsialist – foonikirjelduse koostamine, ülemuslike strateegiliste dokumentide analüüs;
- Janek Kivi – looduskaitse spetsialist – mõju looduskeskkonnale, KSH kartograafilised tööd.

Asjast huvitatud isikud:

- Põlva Vallavolikogu (algataja ja kehtestaja)
- Põlva Vallavalitsus (üldplaneeringu koostamise korraldaja)
- Keskkonnaameti Lõuna regioon (järelevalvaja)
- Valitsusvälised organisatsioonid ja kodanikeühendused:
 - o Eesti Keskkonnaühenduste Koda
- Ametiasutused:
 - o Naaberomavalitsused
 - o Põlva Maavalitsus
 - o Terviseamet
 - o Maanteeamet
 - o Maa-amet
 - o Põllumajandusamet
 - o Muinsuskaitseamet
 - o Päästeamet
- Põlva valla elanikud, ettevõtted, asutused ja laiem avalikkus

1.3. KSH korraldus ja avalikustamine

Üldplaneeringu ja KSH koostamise korraldaja on Põlva Vallavalitsus. Keskkonnamõju strateegilise hindamise viib läbi OÜ Adepte Ekspert. KSH järelevalvaja on Keskkonnaameti

Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.

Lõuna regioon, kelle ülesandeks on KSH menetluse õigusaktide nõuetele vastavuse kontrollimine ning KSH programmi ja aruande heakskiitmine.

KSH läbiviimine toimus avaliku protsessina. KSH algatamisest teavitati vastavalt nõuetele Ametlikes Teadaannetes, kohalikus ajalehes Põlva Teataja, Põlva valla veebilehel ning huvitatud osapooltele kirjalikult.

KSH programmi koostamisel küsiti seisukohti toonaselt Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regioonilt, Kaitseministeeriumilt, Keskkonnaministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt, Põllumajandusministeeriumilt, Siseministeeriumilt, Sotsiaalministeeriumilt, Maanteeameti Lõuna regioonilt, Põllumajandusametilt, Muinsuskaitseametilt, Terviseameti Lõuna talituselt ning naaberomavalitsustelt. Ametkondade poolt esitatud ettepanekud võeti arvesse KSH programmis.

KSH programmi avalikust väljapanekust ja arutelust teavitati ajalehes Põlva Teataja, Põlva valla ja OÜ Adepte Ekspert veebilehel, Ametlikes Teadaannetes ja huvitatud isikutele kirjalikult. Programmiga sai tutvuda 29.04-15.05.2015 Põlva vallavalitsuses ning veebilehtedel <http://www.adepte.ee> ja <http://www.polva.ee>. Avalikustamise perioodil oli võimalik küsimusi, ettepanekuid ja vastuväiteid esitada Põlva vallavalitsusele.

KSH programmi avalik arutelu toimus 18.05.2015 kell 15.00 Põlva Kultuuri- ja Huvikeskuses. Avalikustamise käigus laekunud ettepanekute alusel täiendati KSH programmi.

Pärast avalikku arutelu esitas Põlva Vallavalitsus KSH programmi järelevalvajale heakskiitmiseks. KSH programm kiideti heaks Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni poolt 26.06.2015 kirjaga nr PVV 6-8/15/14507-2.

Peale KSH aruande eelnõu valmimist esitatakse see koos planeeringuga Keskkonnaameti Lõuna regioonile kooskõlastamiseks ja täiendusettepanekute esitamiseks. Kooskõlastamistele järgneb üldplaneeringu vastuvõtmine ja avalik väljapanek koos KSH aruandega.

1.4. Metoodika

Keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi lähtudes ÜP ja KSH algatamise ajal kehtinud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest (KeHJS) (RT I 2005, 15, 87).

KSH protsessi saab jagada etappideks:

- KSH eelhindamine otsustaja poolt ja vajadusel KSH protsessi algatamine
- planeeringu eesmärgi ja sisu määratlemine
- huvipoolte ja KSH valdkondade määratlemine
- KSH programmi koostamine ja avalikustamise läbiviimine, vastavalt laekunud ettepanekutele programmis täienduste tegemine
- KSH programmi heakskiitmine järelevalvaja poolt
- asjassepuutuva materjali kogumine, tausta kirjeldamine
- vajalike alusuuringute teostamine
- alternatiivide püstitamine, hindamine ja võrdlemine
- leevendavate meetmete väljatöötamine
- seiremeetmete väljatöötamine

Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.

- KSH aruande koostamine
- KSH tulemuste arvestamine planeeringu koostamisel
- KSH aruande avalikustamise läbiviimine, vastavalt laekunud ettepanekutele aruandes täienduste tegemine
- KSH aruande heakskiitmine järelevalvaja poolt, seire- ja keskkonnatingimuste määramine

Mõjude hindamisel kasutati keskkonnamõju hindamise üldkasutatavat metoodikat. Metoodilise alusena lähtuti Eesti ja rahvusvahelistest vastavatest kehtivatest õigusaktidest ja teistest adekvaatsetest dokumentidest. Peamiseks metoodiliseks juhendmaterjaliks oli:

- Peterson, K. 2007. Keskkonnamõju hindamine. Juhised menetluse läbiviimiseks tegevusloa tasandil. Keskkonnaministeerium
- Therivel, R., Morris, P. Methods of Environmental Impact Assessment 3rd Revised edition. 2009

Keskkonnamõju hindamisel kasutati olemasolevaid planeeringute, uuringute ja muude allikate materjale. Protsessi käigus tehti koostööd üldplaneeringu konsultandi, vallavalitsuse ametnike ja keskkonnaekspertide vahel.

Hindamisel arvestati ka väljastpoolt planeeringuala tulenevate oluliste mõjudega ning mõjude kumuleerimisega.

Mõju olulisuse hindamisel lähtuti võimalusel Eestis kehtivatest piinormidest ja normatiivväärtustest. Valdcondades, kus vastavad normid puuduvad toimus hindamine analüüsi, järeldamise ja arutelu teel. KSH protsessi tulemused esitatakse käesoleva aruandena.

1.5. Lähtematerjalid

KSH koostamiselt võeti lähtematerjalideks:

- Põlva Vallavolikogu 05.05.2014 otsus nr nr 1-3/21 "Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine"
- Põlva valla üldplaneeringu eelnõu

1.6. Ülevaade raskustest, mis ilmneseid KSH aruande koostamisel

Olulisi raskusi KSH aruande koostamisel ei esinenud. Tekkinud küsimused lahendati jooksvalt koos üldplaneeringu konsultandi ja vallavalitsuse ametnikega. Viivitusi töö valmimises põhjustas asjaga tegelevate isikute mitmekordne vahetumine töö koostamise perioodil.

2. Üldplaneeringu seos ülemuslike strateegiliste planeerimisdokumentidega

Käesolev peatükk annab ülevaate hinnatava Põlva valla üldplaneeringu seosest ja vastavusest muude riiklike, maakondlike ja kohalike strateegiliste planeerimisdokumentide eesmärkidele ja nõuetele.

2.1. Riikliku tasandi strateegilised dokumendid

2.1.1. Üleriigiline planeering Eesti 2030+

Vastavalt planeerimisseadusele on üleriigilise planeeringu ülesanne muuhulgas säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine, riigi regionaalse arengu kujundamise ruumiliste aluste loomine ning asustuse arengu suunamine.

Planeering "Eesti 2030+" on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 30.08.2012 korraldusega nr 368. Kehtiva üleriigilise planeeringuga seatakse eesmärkideks tasakaalustatud ja kestlik asustuse areng, head ja mugavad liikumisvõimalused, varustus energia-taristuga ning rohevõrgustiku sidusus ja maastikuväärtuste hoidmine.

Üldplaneering järgib üleriigilise planeeringu eesmärke.

2.1.2. Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna ala-valdkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest.

Eesti keskkonnastrateegias püstitatud eesmärgid on jagatud nelja plokki:

- Loodusvarade säästlik kasutamine ja jäätmetekke vähendamine
Eesmärgid: Aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Saavutada pinnavee (sh rannikuvee) ja põhjavee hea seisund ning hoida veekogusid, mille seisund juba on hea või väga hea. Maavarade keskkonnasõbralik kaevandamine, mis säästab vett, maastikke ja õhku, ning maapõueressursi efektiivne kasutamine minimaalsete kadude ja minimaalsete jäätmetega. Metsakasutuses ökoloogiliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike vajaduste tasakaalustatud rahuldamine väga pikas perspektiivis. Tagada kalapopulatsioonide hea seisund ning kalaliikide mitmekesisus ja vältida kalapüügiga kaasnevat kaudset negatiivset mõju ökosüsteemile. Tagada jahilukite ja muude ulukite liikide mitmekesisus ning asurkondade elujõulisus. Keskkonnasõbralik mulla kasutamine. Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine.
- Maastike ja looduse mitmekesisuse säilitamine
Eesmärkideks: Mitmeotstarbeliste ja sidusate maastike säilitamine. Elustiku liikide elujõuliste populatsioonide säilimiseks vajalike elupaikade ja koosluste olemasolu tagamine.

- **Kliimamuutuste leevendamine ja õhu kvaliteet**
Eesmärgid: Toota elektrit mahus, mis rahuldab Eesti tarbimisvajadust, ning arendada mitmekesiseid, erinevatel energiaallikatel põhinevaid väikese keskkonnamõjuga jätkusuutlikke tootmistehnoloogiaid, mis võimaldavad toota elektrit ka ekspordiks. Energiatarbimise kasvu aeglustamine ja stabiliseerimine, tagades samas inimeste vajaduste rahuldamise, ehk tarbimise kasvu olukorras primaarenergia mahu säilimise tagamine. Kõrvaldada järk-järgult nii tööstusest kui ka kodumajapidamistest osoonikihti kahandavad tehisained. Arendada välja efektiivne, keskkonnasõbralik ja mugav ühistranspordisüsteem, ohutu kergliiklus (muuta auto alternatiivide mugavamaks) ning sundpendelliiklust ja maanteevedusid vähendav asustus- ja tootmisstruktuur (vähendada transpordivajadust).
- **Keskkond, tervis ja elu kvaliteet**
Eesmärgid: Tervist säästev ja toetav väliskeskkond. Inimese tervisele ohutu ja tervise säilimist soodustav siseruum. Keskkonnast tulenevate saasteainete sisaldus toiduahelas on inimese tervisele ohutu. Joogi- ja suplusvesi on inimese tervisele ohutu. Aastaks 2030 on likvideeritud kõik täna teadaolevad jääkreostuskolded. Tagada elanike turvalisus ning kaitse nende julgeolekut ohustavate riskide eest.
Üldplaneeringuga kavandatud tegevus ei ole vastuolus Eesti keskkonnamõju strateegia ja keskkonnategevuskavaga, kui planeerimisprotsessis arvestatakse keskkonnakaalutlustega. Tasakaalustatud arendustegevuse üheks osaks on läbiviidav keskkonnamõju strateegiline hindamine.

2.2. Maakondliku tasandi strateegilised dokumendid

2.2.1. Põlva maakonnaplaneering

Praegu kehtiv Põlva maakonnaplaneering on kehtestatud 28.06.2002 maavanema korraldusega nr 1.1-1/99 ja seda on täpsustatud ning täiendatud teemaplaneeringutega "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnamõjud" ja "Põlva maakonna sotsiaalne infrastruktuur".

Maakonnaplaneering sätestab maakonna üldise territoriaal-majandusliku arengu strateegia ja kontseptsioonid ning seda nii, et kohalikud ja riiklikud huvid oleksid tasakaalus. Planeeringu dokument paneb aluse kestva ja säästva arengu aluste kujundamisele ja selle sidumisele territoriaal-majandusliku arenguga ning ühendab majandusliku ja territoriaalse planeeringu.

Maakonnaplaneeringu eesmärkideks on:

- Maakonna elanike ja ettevõtete vajaduste, soovide ja ootuste rahuldamine
- Maakonnas olemasolevate looduslike ressursside ja võimaluste ratsionaalne kasutamine ja säästmine
- Elukvaliteedi tõusmine ning võrdsustamine Eestimaa teiste regioonidega. Põlvamaa kujunemine paigaks, mis on inimsõbralik ning hea koht töötamiseks, elamiseks ja puhkamiseks
- Maa- ja ruumikasutusega seotud konfliktide ennetamine ja lahendamine ning maakonna paiknemise asukohast tulenevalt probleemide ja eelistega arvestamine

Maakonnaplaneering annab ülevaate Põlvamaa looduslikust keskkonnast, majanduslikust olukorrast, sotsiaalsest infrastruktuurist ning territoriaalsetest planeeringutest. Käsitletakse

Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.

nimetatud teemade lõikes olemasolevat olukorda, probleeme, arengueeldust ning visiooni. Vabariigi valitsuse 18.07.2013 korraldusega nr 337 on algatatud uue maakonnaplaneeringu koostamine (vt 2.2.4).

Üldplaneeringuga kavandatud tegevused toetavad Põlvamaa maakonnaplaneeringus välja toodud arengusuundi ning on omavahel kooskõlas.

2.2.2. Põlva maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused"

Teemaplaneeringu eesmärk on roheline võrgustiku ja väärtuslike maastike määratlemine ning selle kaudu asustust ja maakasutust suunavate keskkonnatingimuste seadmine. Teemaplaneering on aluseks edasisel planeerimis- ja arendustegevusel omavalitsuste tasandil ning loob eeldused loodushoidlikku ja kultuurilis-ajaloolist aspekti arvestava ruumistruktuuri kujunemiseks Põlvamaal.

Teemaplaneering on jaotatud kaheks teemaks: roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud.

Roheline võrgustik

Teemaplaneering määrab ära roheline võrgustiku tuumalad ja koridorid ning üldised kasutustingimused nende toimimise tagamiseks. Kasutustingimused on aluseks rohevõrgustiku alal tegutsemisel ning edasisel planeerimisel. Teemaplaneeringus sätestatud rohevõrgustiku piire ja kasutustingimusi täpsustatakse edasistes planeeringutes ja arengukavades omavalitsuse tasandil, võttes aluseks maakondlikus teemaplaneeringus sätestatu.

Planeering määratleb 41 rohevõrgustiku tuumala:

1. Krüüdneri-Maaritsa tuumala
2. Veskimõisa-Maaritsa tuumala
3. Porijõe ülemjooksu tuumala
4. Voorepalu tuumala
5. Vastse-Kuuste-Sipe tuumala
6. Lootvina tuumala
7. Ahja-Võnnu tuumala
8. Kadaja-Lääniste tuumala
9. Lahojärve tuumala
10. Kastmekoja tuumala
11. Mooste Peravalla tuumala
12. Lämmijärve tuumala
13. Põlva-Häätaru tuumala
14. Ahja jõe ürgoru ja Valgesoo tuumala
15. Arniku tuumala
16. Kooraste tuumala
17. Erastvere tuumala
18. Kaagna tuumala
19. Piigandi Ahijärve tuumala
20. Sirvaste tuumala
21. Hilba ülemjooksu tuumala
22. Põlva-Vanaküla tuumala
23. Kauksi Peravalla tuumala

24. Võiardi tuumala
25. Võuküla tuumala
26. Jaanikeste tuumala
27. Hangessaare tuumala
28. Räpina kirdesuuna tuumala
29. Räpina lõunasuuna tuumala
30. Mädaõde suudme tuumala
31. Rääsolaane tuumala
32. Peetrimõisa tuumala
33. Pragi tuumala
34. Kärnasoo tuumala
35. Kärna Turbasoo tuumala
36. Tromsi-Tsolgo tuumala
37. Leevi tuumala
38. Meenikunno tuumala
39. Piusa-Karisilla tuumala
40. Setu tuumala
41. Paidra tuumala

Väärtuslik maastik

Teemaplaneering määrab väärtuslike maastike säilitamiseks ja väärtuste suurendamiseks vajalikud meetmed ning on aluseks edasisel arendus- ja planeerimistegevusel eristatud aladel. Eristatud alade kasutustingimused määratakse väärtuslike maastike hoolduskavadega. Teemaplaneeringuga nähakse ette määratletud väärtuslike maastike säilimine ja ilusate vaatekohtade säilimine ja avamine. Uute rajatiste ja joonehitiste projekteerimisel tuleb tagada olemasolevate väärtuste säilimine ning maastikuarhitektuuriline sobivus väärtusliku maastiku taustaga.

Põlva valda jäävad järgnevad väärtuslikud maastikud:

Riikliku tähtsusega Kiidjärve-Kärša väärtuslik maastik ja Vana-Võru mnt ehk Postitee väärtuslik maastik.

Kiidjärve-Kärša:

Suures osas kattub väärtuslik maastik rohevõrgustiku tuumalaga. Kattuval osal, st rohevõrgustiku tuumaalal, on keelatud igasugune ehitustegevus. Ahja jõe ürgoru maastikukaitsealal määratleb maakasutus- ja ehitustingimused Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala üldplaneering. Planeeringus on määratletud nn arendatavad alad, kus on seatud täpsemad tingimused ehitustegevusele.

Vana-Võru mnt ehk Postitee:

Postitee väärtusliku maastiku alal ja Postiteega piirnevatel aladel tuleb lähtuda Postitee hoolduskavast (Artes Terrae OÜ, 2003), Postitee hooldusplaanist (Artes Terrae OÜ, 2005) ning tööst "Postitee väikevormid ja disainielemendid" (Laika, Belka ja Strelka OÜ, 2007).

Üldplaneeringu koostamisel lähtutakse maakonna teemaplaneeringust. Üldplaneeringuga täpsustatakse rohevõrgustiku ning väärtuslike maastike paiknemist.

2.2.3. Põlva maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Põlvamaa sotsiaalne infrastruktuur"

Sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneering on dokument, mis käsitleb maakonna elanike poolt tarbitavate teenuste kättesaadavust Põlvamaal.

Planeeringu konkreetne eesmärk on sotsiaalselt turvatunnet tagavate teenuste kättesaadavuse ja ruumilise paigutuse parandamine ning parimate lahenduste leidmine väheneva ja vananeva rahvastiku tingimustes.

Teemaplaneeringu koostamise protsessis otsiti parimaid võimalikke lahendusi kodanike teenindamiseks. Valdavalt probleemsed teenused ja valdkonnad: pangateenus, kultuurikeskuse tegevus, haridusteenus, postiteenus, seltsimaja tegevus, ühistransport, meditsiiniteenus (sh ravimimüük), esmatarbekaupade olemasolu, päevakeskuse tegevus. Lahendused on väga erinevad, alates e-teenuste arendamisest ja transpordikorralduse parandamisest kuni kodanikuühenduste aktiivsema kaasamiseni.

Üldplaneeringu koostamisel lähtutakse maakonna teemaplaneeringust.

2.2.4. Põlva maakonnaplaneering 2030 (koostatav)

Seoses varasemate maakonnaplaneeringute aegumisega on Vabariigi Valitsus 18.07.2013 korraldusega 337 algatanud maakonnaplaneeringute koostamise kõigis Eesti maakondades.

Põlva maakonna ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused:

1. Asustuse arengu suunamisel Põlvamaal lähtutakse olemasolevast asustusstruktuurist, see tähendab:

1.1. kasutatakse ära olemasolevaid taristuid ning tihendatakse olemasolevaid kompaktse ruumistruktuuriga asulaid, suunates arengud nende asulate keskusaladele;

1.2. väärtustatakse olemasolevaid hajusaid asustusmustreid maapiirkondades, pakkudes paindlikke ja kogukonnapõhiseid lahendusi teenuste tarbimiseks, et säilitada maapiirkondade suhteline atraktiivsus elukohana;

1.3. väärtustatakse väärtuslikke põllumajandusmaid kui ressursi ning nende eesmärgipärast kasutust.

2. Asustuse areng Põlvamaal tugineb olulisel määral väiksemate, kohaliku tasandi keskuste võrgule, lisaks maakonna keskuslinnadele ning väljaspool maakonda paiknevatele, Põlvamaa elanike jaoks tähtsatele keskuslinnadele (eelkõige Tartu, kuid ka Võru ja Otepää).

3. Põlvamaal puudub vajadus täiendavate arengualade määramiseks väljaspool olemasolevaid kompaktse ruumistruktuuriga asulaid – tegemist on kahaneva rahvastikuga piirkonnaga, kus on otstarbekas eelkõige olemasolevate struktuuride ära kasutamine ja väärtustamine, seda nii elamuarenduses kui ettevõtluses.

4. Põlvamaal puudub vajadus täiendavate suuremate tootmisalade määramiseks, eeldatavalt koondub ettevõtlus- ja tootmistegevus valdavalt olemasolevate keskuste piirkonda, vt ka eelnev punkt. Põlvamaal valdava väikeettevõtluse tingimustes puudub vajadus ka põllumajandustegevusega seotud ettevõtluse jaoks eraldi alade määramiseks maakonnaplaneeringu tasandil.

Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.

5. Säilitatakse erinevad ruumiväärtused linnalise ruumistruktuuriga asulates ja maapiirkondades – piisav kompaktsus linnades ja teistes tiheda ruumistruktuuriga keskusasulates ning iseloomulik hajusus maapiirkondades.

6. Liikuvuse suunamisel, sh ühistranspordi korraldamisel, lähtutakse keskus-tagamaa põhistest ühendustest, arvestades sealjuures ka üle maakonna piiri ulatuvaid vajadusi. Teenuste ja töökohtade kättesaadavus keskuse tagamaa elanike jaoks põhineb, lisaks paindlikele lahendustele ning koha peal olemasolevatele teenustele, vastaval liikuvuskorraldusel.

7. Liikumisvõimaluste tagamise alusena peetakse silmas teedevõrgu heakorda ja täiendamise vajadusi, arvestades maakonnatasandi täpsusastet. Sealjuures kajastatakse teadaolevad põhimõttelised vajadused, kuid täpsemad lahendused igal konkreetsel juhul selguvad täiendavate planeeringute/projektide käigus.

8. Rohelist võrgustikku käsitletakse olulise ressursina, mis kätkeb endas maakonna mainet kujundavaid loodusväärtusi, samuti paljuski puhkemajandusele arenguvõimalust pakkuvaid puhkeväärtusi.

9. Puhkeväärtusena on oluline avaliku juurdepääsu võimalus väljakujunenud supluskohtadele.

10. Väärtuslikke maastikke käsitletakse olulise ressursina.

11. Elukeskkonna kvaliteedi tagamisel on oluline roll muuhulgas esteetilistel väärtustel; lisaks looduslikule esteetikale ka inimtekkelise pärandi väärtustamisel. Elukeskkonna esteetilised väärtused hõlmavad nii hajaasustuses kujunenud (küla)maastikulisi tervikuid, linnalises keskkonnas kujunenud iseloomulikke miljöösid kui ka üksikehitiste kõrget arhitektuurset kvaliteeti. Elukeskkonna esteetiliste väärtuste säilimist ja jätkuvust tuleb pidada kvaliteetse elukeskkonna üheks tagatiseks.

12. Maakonna arengu kavandamisel arvestatakse kaitstavate muinsus- ja loodusväärtustega.

13. Maakonna arengu kavandamisel arvestatakse riigikaitseliste huvide ning nendega seotud piirangutega.

14. Maavaradega varustatuse tagamist käsitletakse avaliku huvina, kuid kaevandustegevuse eelduseks saab pidada parimate teadaolevate tehniliste jm võimaluste kasutamist, vähendamaks kaasnevat keskkonnahäiringut nii looduskeskkonnale kui elanikele. Kaevandamisjärgselt tuleb kasutatud alad korrastada, kas loodusliku keskkonna taastumiseks, majandustegevuseks või rekreatsiooniks sobilike aladena.

Põlva valla üldplaneeringuga kavandatud tegevused toetavad Põlvamaa maakonnaplaneeringus 2030 välja toodud arengusuundi ning on sellega omavahel kooskõlas.

2.2.5. Põlva maakonna arengukava 2015–2020

Põlva maakonna arengukava üldeesmärk on tingimuste loomine Põlvamaa kui terviku igakülgseks arenguks, tuginedes maakonna arengueeldustele ja eripäradele.

Põlvamaa arengustrateegial tunnuslausel "rohelisem elu" on kuus tugisammast:

- Looduslähedaste (ehitus)materjalide kasutus ja energiasäästlike lahenduste rakendamine nii ehituses kui mujal: savi, puit, liiv, pilliroog jt ning nende kasutamine ehituses,

siseviimistluses, mööblitööstuses jm. Lisaks nn roheliste energiatega (päike, tuul, maasoojus) kasutamine kaasaegsete küttelahenduste väljatöötamisel, liginullenergia- ja passiivmajade ehitamisel jm.

- Nutikas ettevõtetus: innovatiivsed ettevõtted, tootearendus ja uued tehnoloogiad, lisandväärtuse kasvatamine, koostöö ekspordis, rohetöökohad, elustiiliettevõtluse arendamine.
- Energia loodusest: mineraalvesi, ravimuda, puhtad põllusaadused ja puhas keskkond, vaimse ja füüsilise energia ammutamine loodusest, loodusturismi arendamine.
- Puhas ja värske toit oma ai(d)ast: kohalik toit, mahetoit, toit talust otse tarbijale.
- Maalähedane elulaad: traditsioonilised maamajapidamised, loomad, põllud, kultuurmaastikud, väikesed, kuid ehedad külad ja elujõulised kogukonnad.
- Arenevad kultuuritraditsioonid: vanade unikaalsete traditsioonide säilitamine ja edasikandmine, teisalt nende interpreteerimine kaasaegses moodsas võtmes.

Üldplaneeringu koostamisel lähtutakse Põlva maakonna arengukava eesmärkidest.

2.3. Kohaliku tasandi strateegilised dokumendid

2.3.1. Põlva valla üldplaneering ja Põlva linna üldplaneering

Põlva valla ning Põlva linna kehtivate üldplaneeringutega on arvestatud uue üldplaneeringu lahenduse välja töötamisel alusinformatsioonina.

2.3.2. Põlva valla arengukava 2015-2029

Vastu võetud Põlva Vallavolikogu 14.10.2015 määrusega nr 24.

Arengukava annab ülevaate tegevusvaldkondade hetkeolukorrast ning arenguvajadustest, määratleb edasise arengu põhieesmärgid ja prioriteedid ning loob raamistiku valla arengu stabiilsele ja järjepidevale koordineerimisele. Peamiseks missiooniks on vallaelanike heaolu suurendamine ja elukvaliteedi tõstmine läbi avalike teenuste arendamise ja elukeskkonna parandamise. Arengu eesmärgid näevad ette, et elukeskkond oleks kvaliteetne, heakorrastatud ja turvaline.

Arengukava koostamise eesmärk on valla arengu põhisuundade valimine, vajalike eesmärkide kaardistamine ning nende saavutamiseks vastavate tegevuste ja põhiinvesteeringute määratlemine finantskattega. Kuigi arengukavas käsitletakse kogu valla arengut koondatult valdkondade põhiselt, tehakse seda integreeritult. Arengukava pole seadusandlik akt, vaid ühiskondlik kokkulepe valla arenguvajaduste realiseerimiseks.

Järgnevalt on nimetatud üldised strateegilised eesmärgid ja tegevused valdkondade kaupa:

Looduskeskkond – säästlik kasutamine ja keskkonnahoidlik hoiak.

Elukeskkond – kvaliteetne, säästva arengupõhimõtteid arvestav taristu arendamine ja kaasajastamine, sealhulgas energiasäästliku tänavavalgustuse, kergliikluse, energiatõhusa soojamajanduse arendamine. Energia- ja keskkonnasäästliku atraktiivse elamupiirkonna väljaarendamine sisserände soodustamiseks.

Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.

Haridus – võimaldada vallas kõiki haridustasemeid ning kvaliteetset haridust kaasaegses õpi- ja mängukeskkonnas.

Sotsiaalne keskkond – elanikele on tagatud teenuste kättesaadavus, loodud võimalused toimetulekuks ja aktiivseks eluks, toimub laialdane ennetustöö erinevatele riskigruppidele.

Korraldus – valla elanikel on turvaline elada.

Ettevõtluskeskkond - atraktiivne investoritele ja ettevõtjatele ning õppimisvõimelise tervislikke eluviise harrastava tööjõuressurssi olemasolu. Üleriigilise energiakompetentsikeskuse rajamine.

Turism – vald on tuntud ja kõrge külastatavusega turismipiirkond koos kvaliteetsete tugiteenustega.

Kultuurikeskkond – vallas toimib traditsioonide rikas, aktiivne ja mitmekesine kultuuri- ja spordielu, mis tugineb laiale kandepinnale valla elanike seas.

Tervislik vaba aja veetmine – võimaluste loomine, avaliku kasutusega liikumisalad ja -paigad (sh tervisespordikeskuste ning puhke- ja mänguväljakute arendamine, matka- ja suusaradade laiendamine jpm).

Koostöö – võtmevaldkondade arendamiseks on vaja erinevate tasandite ja sihtgruppide koostööd (sh koostöö kohalikus omavalitsuses kõikidel tasanditel, kogukonna ja ettevõtjatega, rahvusvahelisel ja siseriiklikul tasandil, arendus- ja tugistruktuuride ning teadusasutustega jt).

Põlva valla arengukavaga on arvestatud üldplaneeringu lahenduse välja töötamisel alusinformatsioonina.

2.3.3. Põlva valla soojusmajanduse arengukava 2016-2030

Põlva valla soojusmajanduse arengukava (vastu võetud Põlva Vallavolikogu poolt 10.02.2016 määrusega nr 6) peab aitama vallavolikogu ja -valitsust ratsionaalsete pikaajaliste energiapoliitiliste otsuste vastuvõtmisel.

Soojusmajanduse arengukava eesmärk on määratleda Põlva valla territooriumil asuvate Põlva linna, Mammaste ja Peri küla arenguvision ja -suunad soojusenergia tootmisel, jagamisel ja kasutamisel. Hoolikalt planeeritud tegevuste kaudu tagatakse soojusenergia varustuskindlus majanduslikult mõistliku ning elanikkonnale vastuvõetava hinnaga.

Koostatud arengukava on aluseks Põlva valla territooriumil asuvate Põlva linna, Mammaste küla ja Peri küla soojusmajandusliku arengu koordineerimisele.

Üldplaneeringu koostamisel on valla soojusmajanduse arengukavaga arvestatud alusinformatsioonina.

2.3.4. Põlva valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2015-2027

Põlva valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) arendamise kava on aluseks ÜVK rekonstrueerimisele ja väljaehitamisele Põlva valla ÜVK-ga piiritletud aladel.

Kava ülesanne on piiritleda ÜVK-ga kaetud ala ulatus, anda hinnang ÜVK rajamise maksumuse kohta, näidata üldistes huvides kasutatavad ja tulekustutusvee võtmise kohad ja teised avalikud veevõtukoerad. Kava kirjeldab piirkonna sotsiaal-majanduslikku olukorda ning keskkonnaseisundit ning analüüsib piirkonna põhjavee kvaliteeti ja kirjeldab võimalikke veehaarete rajamise võimalusi. Kava määratleb, milline saab olema rahvastiku veetarbimine ÜVK süsteemi väljaehitamise järel ning sellest lähtuvalt kavandab piirkonnas tekkiva reovee puhastusvõimalusi.

Põlva (linna ja lähiala) reoveekogumisala piire on 2016. a muudetud (reoveekogumisala reostuskoormus 30 000 ie, pindala 585,1 ha) vastavalt keskkonnaministri käskkirjale 10.05.2016 nr 1-2/16/433.

Üldplaneeringu koostamisel on valla ÜVK arendamise kavaga arvestatud alusinformatsioonina.

2.3.5. Põlva linna ja Põlva valla ühine jäätmekava aastateks 2011-2020

Jäätmekava analüüsib ühiselt Põlva linna ja valla jäätmehoolduse olukorda, määratleb probleemid ja teadvustab õigusaktidest tulenevad kohustused ning eesmärgid. Jäätmekava on jäätmehoolduse korraldamise ja arendamise alusdokument valla territooriumil ja lähtub valla arengukavast.

Jäätmekava põhieesmärgiks on jäätmehoolduse arendamine, kavandamine ja korraldamine omavalitsuse tasandil, järgides seejuures säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid. Jäätmekava haarab jäätmeliigid, mis on jäätmeseaduse reguleerimisalas, seega nii ohtlikud jäätmed kui ka tavajäätmed.

Jäätmekava kohaselt on vajalikud jäätmemajanduse põhisuunad järgmised:

- Maksimaalne olmejäätmete kohtsorteerimine, jäätmete liigiti kogumine ja taaskasutatavate jäätmete üleandmine taaskasutamiseks, mis omakorda vähendab ladestatavate jäätmete hulka;
- Ohtlike jäätmete ja probleemtoodete jäätmete eraldi kogumine ja üleandmine ning ohtlike jäätmete kogumise konteinerite paigaldamine ettevõttesse;
- Ehitus- ja lammutusjäätmete eraldamine olmejäätmetest ning kohapealne sortimine ja osaline töötlemine, materjali taasväärtustamine;
- Korraldatud jäätmeveo rakendamine ja võimalikult suure arvu jäätmetekitajate kaasamine korraldatud jäätmekäitlus-süsteemi;
- Jäätmejaamade ja -punktide rajamine tiheasustuspriirkondadesse;
- Biolagunevate jäätmete eraldi kogumine ja kompostimine tekkekohas ning komposti kasutamine;
- Elanikkonna teavitamine ja keskkonnateadlikkuse tõstmine.

Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.

Jäätmekava rakendamine aitab vähendada jäätmekäitlusest tulenevat negatiivset keskkonnamõju ning saavutada Põlva valla arengukavas püstitatud eesmärgid. Jäätmekavas sätestatust on lähtutud üldplaneeringu koostamisel alusinformatsioonina.

2.4. Olulisemad planeeringud ja projektid valla territooriumil

2.4.1. Kehtestatud detailplaneeringud

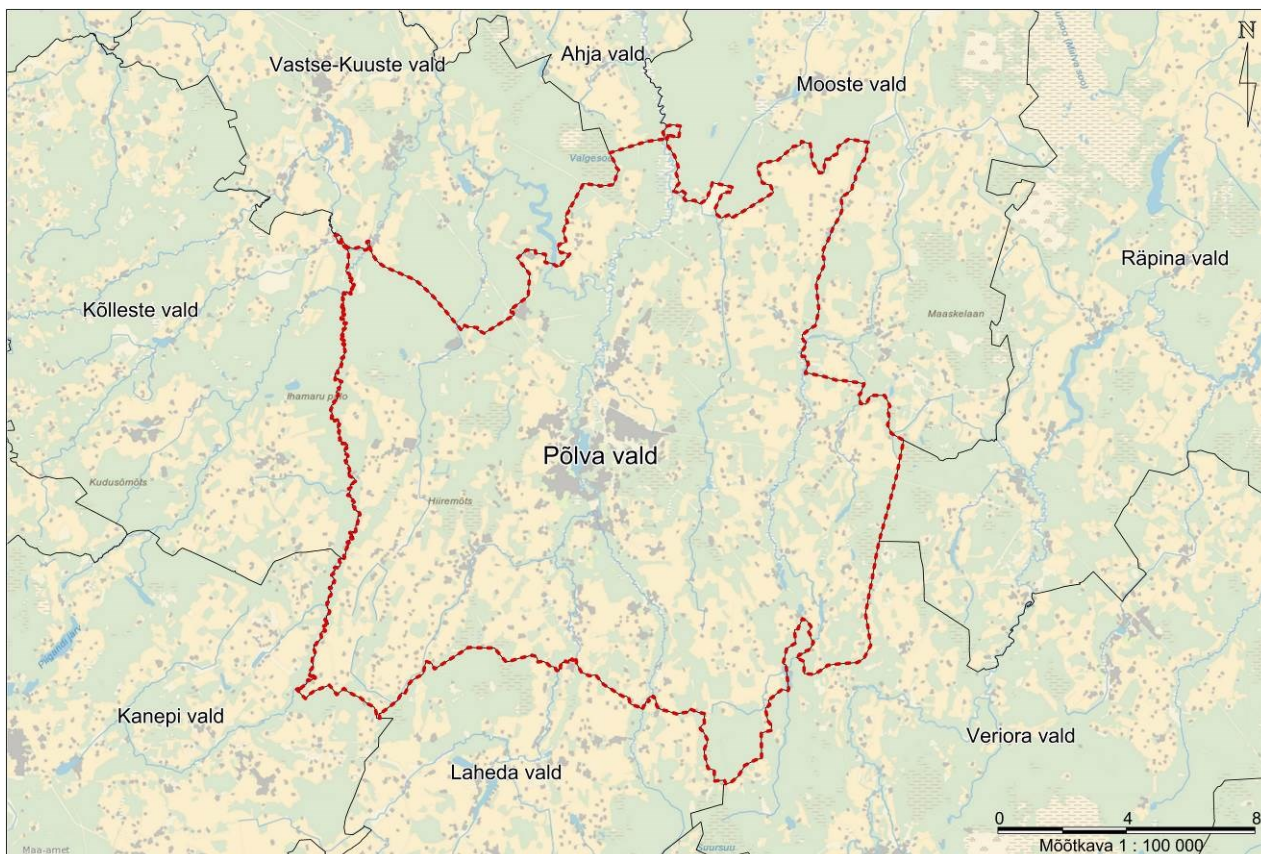
Kehtivate detailplaneeringutega määratud maakasutuse sihtotstarvetega on arvestatud Põlva valla üldplaneeringu lahenduse välja töötamisel ning maa-aladele maakasutuse juhtotstarvete seadmisel jooksvalt.

3. Mõjutatava keskkonna kirjeldus

Käesolev peatükk annab ülevaate kavandatava tegevusega potentsiaalselt mõjutatava ala seisukorrast käesoleval ajal.

3.1. Üldandmed

Keskkonnamõju strateegiline hindamine koostatakse Põlva valla üldplaneeringule ja seega hõlmab hindamine Põlva valla territooriumi (234 km², Joonis 1), mis moodustab 10,8% kogu Põlva maakonna territooriumist.

Joonis 1. Põlva valla paiknemine. Alus: Maa-ameti WMS kaardirakendus.

Põlva vald paikneb Põlva maakonna keskosas ning piirinaabriteks on Laheda, Veriora, Räpina, Mooste, Ahja, Vastse-Kuuste, Kõlleste, Kanepi vallad. Vallasisene linn Põlva on samal ajal Põlva maakonna keskus.

Põlva valda läbib Tartu-Petseri raudtee. Suurema liiklussagedusega teed on Kanepi-Leevaku, Põlva-Karisilla, Võru-Põlva, Põlva-Saverna, Põlva-Reola. Valla ühendatust riikliku teedevõrguga võib pidada heaks.

Looduskaitse alustest aladest jäävad valla territooriumile Kuulmajärve, Tilleoru, Ahja jõe ürgoru maastikukaitsealad ja Valgesoo looduskaitseala, Ihamaru looduskaitseala ning Kivijärve, Eoste ja Ahja jõe hoiualad. Parkidest on kaitsealused Intsikumu parkmets ja Peri mõisa park. Püsielupaikadest jäävad valla territooriumile Kaitsa harivesiliku püsielupaik, Kivijärve kanakulli püsielupaik ja Naruski kanakulli püsielupaik. Kavandamisel on Ahja püsiüksannika püsielupaik. Üksikobjektidest on kaitse all kolm tamme ehk Tilleoru tammed,

Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne.

mänd Oru pettai, mänd "Karo kakutu pettai", mänd "Kraaviotsa pettai", Peri tamm, Sooküla kask, Metste rändrahn, Kivijärve rändrahn, Karjala ehk Loigomi kask ja Himmaste allikad. Lisaks jääb valla territooriumile mitmeid väljapool kaitstavaid alasid paiknevaid kaitstavate liikide leiukohti.

Natura 2000 võrgustiku aladest jäävad Põlva valla territooriumile täielikult või osaliselt Ahja, Valgesoo, Ihamaru-Tilleoru, Kivijärve ja Kuulmajärve loodusladad.

Valla reljeef on valdavalt lainjas tasandik, mida läbivad suhteliselt sügavad ürgorud. Kõrgused merepinnast varieeruvad suures ulatuses ulatudes 35 meetrist Ahja jõe orus valla põhjaosas kuni 104 meetrini valla edelapiiril.

Valla territooriumil paikneb rohkelt järvi, millest 19 (Viira, Kivijärv, Uibujärv, Sikuti, Kogrõjärv, Kükä, Saarjärv, Palojärv, Kõrdsijärv, Kastjärv, Sanksaarõ, Neitsijärv, Pikämäe, Korgõsaarõ, Edejärv, Kalajärv, Plaki, Tagajärv, Kiisa) on looduslikud ning 12 pais- või tehisjärve (Metste, Soe/Latõrna, Oleski, Sika, Põlva, Mõisajärv, Miiaste, Kunna, Peri, Mõksi, Kauksi ja nimetu). Jõgedest jäävad valla territooriumile Leevi, Lutsu, Ahja ja Orajõgi.

Kultuurimälestiste riikliku registri järgi (seisuga 17.03.2016) paikneb vallas 157 mälestist (8 ajaloomälestist, 65 arheoloogiamälestist, 31 ehitismälestist, 53 kunstimälestist).

Maardlatest jäävad valla territooriumile Kadaja ja Himmaste liivamaardlad ning Ahja (Ahja-Lutsu, Vanamõisa) ja Riha turbamaardlad.

Põlva valda jäävad Põlva maakonna teemaplaneeringu Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused kohased väärtuslikud maastikud I-5 (Vana Tartu-Võru maantee ehk Postitee), I-1 (Kiidjärve-Kärsa), II-7 (Tilleorg-Lauriorg), II-8 (Põlva linn- ja selle lähiümbrus) ning rohevõrgustiku tugialad T7 (Ahja jõe ürgorg ja Valgesoo), T8 (Lahojärve), T8 (Võiardi), T9 (Põlva-Vanaküla), T9 (Pragi) ja mitmed rohevõrgustiku koridorid.

3.2. Sotsiaalmajanduslik keskkond

3.2.1. Asustuse paiknemine ja elanikkonna struktuur

Põlva valla elanike arv (01.01.2016) seisuga on 9 575 inimest. Põlva valla territooriumil paikneb üks linn (Põlva) ja 27 küla. Rahvaarvult suuremad külad on Mammaste, Himmaste ja Rosma.

Kehtiva Eesti Vabariigi haldusjaotuse järgi asub valla territooriumil vallasisene linn Põlva ja 27 küla. Elanike arvult on suurima elanike arvuga vallasisene linn (5983) ja suuremad külad on Mammaste (638), Himmaste, Rosma ning Peri küla. Valla kogupindalast moodustab ca 53% haritav maa (põld, heinamaa) ning metsamaa 37%.

Valla rahvaarv on viimase viie aasta jooksul näidanud üldist vähenemistrendi. 2016 aastal on esinenud vähene tõus võrreldes eelnevate aastatega. Keskmiselt on rahvaarvu vähenemine olnud ligikaudu 1% aastas. Alates 2010. aastast on valla elanikkond negatiivse loomuliku iibe ja mehhaanilise rände tõttu vähenenud 507 inimese võrra. Elanike vanuselise koosseisu moodustavad tööealised 64%, tööeast nooremad 18,3% ja pensioniealised 17,7%.

Põlva valla elanike arvu vähenemist on prognoositud aastani 2019 keskmiselt 1% aastas, aastatel 2020–2023 keskmiselt 0,5% aastas ning aastatel 2024–2027 rahvaarvu stabiliseerumist. Seega aastaks 2027 on Põlva valla elanike arv ligikaudu 9329 inimest. Rahvastiku prognoosis toodud arvud on hinnangulised ning sõltuvad paljuski piirkonna ning kogu Eesti edasisest majanduslikust ning sotsiaalsest arengust.

3.2.2. Majanduslik ja ühiskondlik tegevus

Äriregistri andmetel on Põlva vallas registreeritud kokku 555 ettevõtet, nendest 340 osaühingut, 8 aktsiaseltsi, 205 füüsilisest isikust ettevõtjat ja 2 mittetulundusühingut (MTÜd), 2 usaldusühingut ja 2 täisühingut. Suur osa ettevõtetest on väikeettevõtted. Suurimad tööandjad on AS Tere, Põlva Tarbijate Ühistu, AS Põlva Haigla, AS Kagu Teed, AS Takeda Pharma, Põlva Agro OÜ, Peri Põllumajanduslik OÜ, Eltam OÜ, Mammaste Metall AS, Zeigeri Veod OÜ jt.

Kõige rohkem tegutseb vallas osaühinguid ja füüsilisest isikust ettevõtjad, kelle levinuimateks tegevusaladeks on jaekaubandus ja hulgimüük; põllumajandussaaduste tootmine, töötlemine ja müük; puidu- ja metsatöötlemine; puhkemajandus; metalli töötlemine; transportteenused jt (Allikas: Põlva valla arengukava aastateks 2014–2029).

2015. aasta 1. jaanuari seisuga moodustas registreeritud töötute osakaal Põlva vallas (290 in) valla elanike arvust (9908 in) ligikaudu 3%.

Valla sotsiaalmajanduslikku olukorda iseloomustab ka vallas sotsiaaltoetusteks makstava summa suurus eelarvest. Toetussummad on aastate lõikes olnud erinevad. Aastatel 2010–2012 on toetussummad taas mõnevõrra vähenenud.

Põlva valla eduka arengu kujunemise üheks põhjuseks on hea liiklusgeograafiline asend. Põlva valda läbivad järgmised tugimaanteed: Võru-Põlva; Põlva-Saverna-Otepää; Põlva-Karisilla-Koidula piiripunkt; Põlva-Reola-Tartu; Kanepi-Põlva-Leevaku-Räpina. Põlva vallas on kaks reisirongipeatust ja läbiv raudtee, mis on suunaga Tartu-Põlva-Petseri (Andmed: Põlva valla arengukava aastateks 2014–2029).

3.2.3. Teedevõrk

Põlva valda läbivate riigiteede andmed on esitatud järgnevas tabelis. Riigiteede pikkus Põlva vallas on 137,261 km.

Tabel 1. Põlva valda läbivad riigiteed

Tee number	Nimetus
61	Põlva - Reola
62	Kanepi - Leevaku
64	Võru - Põlva
87	Põlva ringtee
89	Põlva - Saverna
90	Põlva - Karisilla
1802	Visse
1807	Puuri
1821	Põlva ring

1822	Himmaste ring
18107	Põlva - Lutsu
18110	Rosma - Tiike - Leevi
18111	Kiuma - Peraküla
18115	Vooreküla - Puskaru
18117	Kähri - Mustajõe
18149	Adiste - Kooskora
18150	Mooste - Kauksi
18151	Meemaste - Tännassilma
18152	Meemaste - Peri
18153	Peri - Partsi
18155	Kähri - Koorvere
18157	Miiaste - Kanassaare
18158	Holvandi - Partsi
18162	Himmaste - Rasina
18164	Tännassilma - Kiuma
18169	Partsi - Timo
18181	Kärsa - Eoste
18189	Miiaste - Nooritsmetsa
18190	Põlva - Vanaküla
18240	Puskaru - Väimela

Allikas: <https://teeregister.riik.ee>

3.3. Looduskeskkond

3.3.1. Maastik

Põlva maakond on maastikuliselt mitmekesine, siin on esindatud kõik Lõuna-Eestile omased maastikutüübid: maakonna keskosas Kagu-Eesti lavamaa, lääneosas Otepää kõrgustik, idas Peipsi-äärne madalik ja kaguosas palumaa.

Tuumikalaks on ürgorgudest liigendatud lavamaa, mille kõige silmapaistvamad reljeefivormid on ürgorud. Nende veerudel paljanduvad paljudes kohtades aluspõhja kivimid – Kesk-Devoni ajastu punakad liivakivid. Ürgorgude veerusid liigestavad sagedased lisaorud, mis muudavad maastiku vaheldusrikkaks. Ürgorgudevahelistel lavadel leidub siin-seal soid. Lavamaa lainjaid moreenitasandikke (kõrgus 40-100 m ü.m) liigestavad ürgorud. Ahja ja Võhandu ürgoru veerudel paljandub mitmel pool nn taevaskodadena ja müürmägedena aluspõhja moodustav Kesk-Devoni liivakivi. Pinnakatteks on enamasti karbonaadi vaene punakaspruun liivsavimoreen, liivikuil, mõhnadel ja oosidel sorteerunud liiv ja kruus.

Peipsi-äärse madaliku moodustavad Lämmijärve ja Pihkva järve äärsed madalad alad, mille kõrgus on kuni 40m üle merepinna (Andmed: Põlva maakonnaplaneering).

Põlvamaa mullad on valdavalt väheviljakad (VI-VII hindeklass), parimad neist (V-VI klassi piiril) paiknevad Ugandi lavamaal ja Palumaal. Ülekaalus on pruunid ja heledad kahkjad mullad, nõgudes deluviaalmuldi, kõikjal liivadel on ülekaalus leedemullad.

3.3.2. Aluspõhi ja hüdrogeoloogilised tingimused

Põlva vald asub Lõuna-Eesti Kesk-Devoni lavamaal ning valla kaguosa ulatub Ülem-Devoni avamusalale. Pinnakatteks on valdavalt erineva paksusega moreen, vähemal määral ka jääjärvede setteid. Pinnakatte paksust mõjutab paljuski aluspõhja reljeef, jääaja eelsed ürgorud.

Reljeefilt on piirkond valdavalt lainjas tasandik, mida läbivad suhteliselt sügavad ürgorud. Kõrgused merepinnast ulatuvad 35 meetrist Ahja jõe orus valla põhjaosas kuni 104 meetrini valla edelapiiril. Omapärase reljeefi ja maastikke moodustavad jõeorgude paljandid (Taevaskojad jt).

Hüdrogeoloogiliselt on ala vahelduv eeskätt ürgorgude piirkonnas, kus esineb rohkesti allikaid. Põlva vallas kasutatakse Kvaternaari, Kesk-Devoni ning Kesk-Alam-Devoni veekompleksi põhjavett, ülejäänud põhjavee kompleksid lasuvad sügavamal ning vesi on kõrge mineraalainete sisaldusega. Valdavalt kasutatakse tarbeveeks Kesk-Devoni põhjavett. Kvaternaari veekompleks (Q) toitub peamiselt sademeteveest, suurvee ajal ka pinnaveest. Vesi allub kergesti igasugusele reostumisele.

Kesk-Devoni veekompleks (D2) levib kogu Lõuna-Eestis Liivi lahe ja Peipsi järve vahelisel alal ning on selle piirkonna tähtsaim veevarustusallikas. Veekompleks paljandub vaid kohati 11 sügavamates jõeorgudes, mujalt katavad teda Kvaternaarisetted, mille paksus muutub valdavalt vahemikus 5-80 m.

Kesk-Alam-Devoni veekompleks (D2-1). Narva veepideme all lamavad vettandvad peeneteralised nõrgalt tsementeerunud liivakivid ja aleuroliidid savikate ning dolomiidistunud liivakivi vahekihtidega. Lõuna-Eestis ulatub kuni 100 m paksuse Kesk-Alam-Devoni veekompleks lasumissügavus rohkem kui 200 m allapoole merepinda. Vesi on enamasti survevooluline, kusjuures survepind ulatub madalamatel aladel üle maapinna, põhjustades kaevude ülevoolu. Vesi on valdavalt mage, mineraalainete sisaldusega 300–500 mg/l.

Hüdrogeoloogilistest tingimustest ning pinnakatte paksusest ja koostisest tulenevalt kuulub Põlva vald peamiselt suhteliselt kaitstud põhjaveega alade hulka. Põlva linn ning samuti Rosma, Peri, Aarna ja Andre (Sika) külad jäävad valdavalt suhteliselt kaitstud põhjaveega alale. Mammaste ja Himmaste küla jäävad peamiselt kaitstud põhjaveega alale. Valla põhjaosas on ka keskmiselt kaitstud ja nõrgalt kaitstud põhjaveega alasid.

3.3.3. Põhjaveevarud

Põlva linnas ja lähiümbruses ning Peri külas on üks veevõrk, mis baseerub Põlva linna edelaosas asuval keskusest läänesuunas asuval Piiri veehaardel. Vett ühisveevarustuse tarbeks võetakse kokku kuuest suurkaevust (katastri nr-id 8573, 8574, 16905, 16906, 26355, 26356). Ühisveevarustuse kaudu saavad vett 5 811 Põlva linna elanikku ehk ligikaudu 97% linna elanikest (Keskkonnanalohendused OÜ 2016).

Põlva vallas on põhjaveevarud ümber hinnatud ja kinnitatud keskkonnaministri 6. detsembri 2016. a käskkirjaga nr 1-2/16/1244 "Põlva ja Valga põhjaveemaardlate põhjaveevaru kinnitamine". Põhjaveevarud on kinnitatud 2043. aasta lõpuni. Hinnati ümber kõik üle 500 m³ ööpäevase tootlikkusega põhjaveehaarde rajamisel ja kasutamisel uuringutega määratud põhjaveevaru vastavalt VeeS § 12 lõikele 4. Vastav põhjaveevarude ümberhindamise aruanne

on valminud 2016.a novembris Keskkonnavalitsuse OÜ poolt. Aruande kohaselt on arvutuslikult põhjavee tarbevaru Põlva vallasisesele linnale ja selle lähimbrusele Piiri veehaardest tagatud kuni 2043. aasta lõpuni koguses 2 900 m³/ööp ja Ährioru veehaardest kuni aastani 2043 koguses 3 120 m³/ööp.

Veekvaliteet on püsinud Põlva valla veehaardes peamiselt nii Kesk- ja Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogumis vastav joogiveeallikana kasutatava põhjavee II kvaliteediklassile ([Sotsiaalministri määrus 02.01.2003 nr 1](#)). Piiri veehaarde Kesk-Devoni ja Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogumite puurkaevudes jäävad sulfaadi, raua ja mangaani kontsentratsioonid kohati III kvaliteediklassi ja hägusus ületab kohati III kvaliteediklassi piirnorme. Ährioru veehaarde Kesk-Devoni põhjaveekogumi puurkaevudes jääb üldraua kontsentratsioon pigem III kvaliteediklassi ja mangaan II kvaliteediklassi. Hägusus ületab kohati III kvaliteediklassi. põhjaveekogumi puurkaevudes jäävad sulfaadi ja raua kontsentratsioonid pigem III kvaliteediklassi ja hägususe näitajad ületavad kohati III kvaliteediklassi piirnorme. Arvestades põhjavee head kaitstust ja veekvaliteedi stabiilsust vaadeldava perioodi jooksul, võib väita, et põhjavee kvaliteet püsib ka arvutusliku aja 2043. a lõpuni. Üksikud kõrvalekalded veekvaliteedis üldraua ja mangaani osas likvideeritakse veetöötusjaamades. Sulfaatide vastavus joogivee nõuetele saavutatakse eri veekihtide segamise teel (Keskkonnavalitsuse OÜ 2016).

3.3.4. Pinnaveed

Tabel 2. Põlva valla suuremad järved

Nimi	Asukoht	Tüüp	Veepeegli pindala, ha
Põlva järv	Põlva vallasine linn, Orajõe küla, Mammaste küla	Paisjärv	35,7
Saarjärv	Tromsi küla	Looduslik järv	11,8
Kauksi järv	Holvandi küla, Miiaste küla, Vanaküla küla	Vanaküla küla	11,3
Pikämäe järv	Uibujärve küla, Partsi küla	Looduslik järv	7,2
Kivijärv	Uibujärve küla	Looduslik järv	6,2
Palojärv	Lutsu küla, Soesaare küla	Looduslik järv	4,3
Oleski lump	Partsi küla	Paisjärv	4,1
Kõrdsijärv	Partsi küla	Looduslik järv	3,4
Sikuti järv	Nooritsmetsa küla	Looduslik järv	3,4
Viira järv	Himmaste küla, Vanaküla küla	Looduslik järv	3,1
Mõisajärv	Partsi küla	Paisjärv	2
Sanksaarõ järv	Himmaste küla, Vanaküla küla	Looduslik järv	1,9
Tagajärv	Aarna küla	Looduslik järv	1,8
Uibujärv	Uibujärve küla	Looduslik järv	1,8
Edejärv	Aarna küla	Looduslik järv	1,6
Kiisa järv	Holvandi küla	Looduslik järv	1,6

Latõrna järv	Miiaste küla	Paisjärv	1,6
Kunna järv	Tännassilma küla	Paisjärv	1,2
Kalajärv	Uibujärve küla, Partsi küla	Looduslik järv	1,1

Allikas: EELIS 2016

Tabel 3. Põlva valla suuremad jõed ja ojad

Nimi	Lähe	Suubla	Pikkus (km)	Valgala (km ²)	pindala
Ahja jõgi	Erastvere järv	Emajõgi	107,3	1074,3	
Lutsu jõgi	Saarjärv	Ahja jõgi	47,2	221,2	
Orajõgi	Mustja küla, Sõmerpalu vald, Võrumaa	Ahja jõgi	45,2	181,1	
Leevi jõgi	Õöbikujärv	Ahja jõgi	39,2	163,8	
Hatiku oja	Kiuma küla	Ahja jõgi	17,6	34,9	
Peri oja	Pikasilla küla	Orajõgi	17,6	24,1	
Kooskora oja	Tromsi küla	Ahja jõgi	16,7	40,3	
Tännassilma oja	Puskaru küla	Orajõgi	13,2	22,4	
Visseoja	Kivijärv	Lutsu jõgi	6,1	10,2	
Ihamaru oja	Ihamaru küla	Ahja jõgi	3,5	4,8	
Mooste oja (Viisli soo peakraav)	Vargasuu	Lutsu jõgi	10,6	22,8	
Kanassaare oja (Võuküla peakraav)	Rehajärve soo	Lipõsilla oja	5,8	10,3	
Plaki oja (Põlva peakraav)	Põlva linn	Orajõgi	3,7	<10	
Saarjärve peakraav	Tromsi küla	Saarjärv	3,4	10,4	

Allikas: EELIS 2016

3.3.5. Looduskaitseobjektid

Kaitstavateks loodusobjektideks looduskaitseaduse kontekstis on:

- kaitsealad
- hoiualad
- kaitsealused liigid, kivistised ja mineraalid
- püsielupaigad
- kaitstavad looduse üksikobjektid
- kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid

Nimetatud objektidest jääb Põlva valla territooriumile (EELIS 2016):

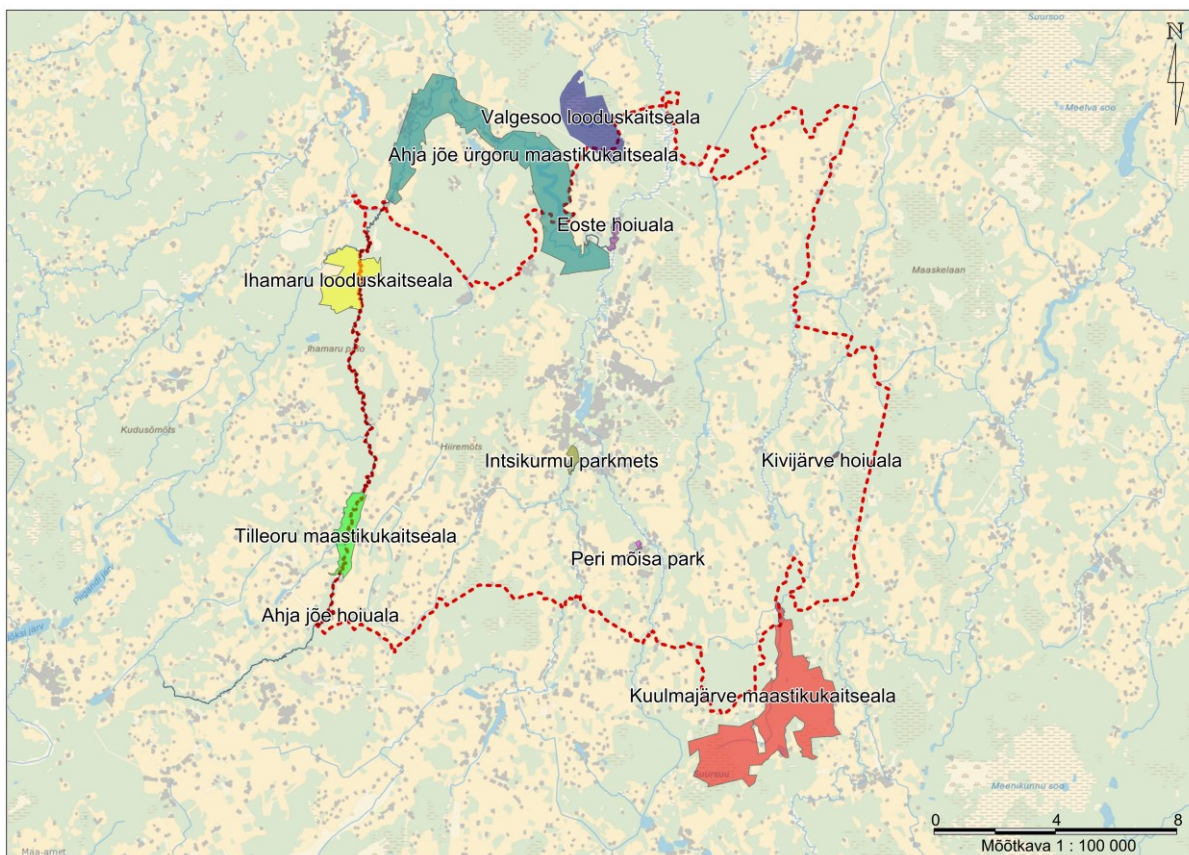
Põlva valla territooriumil asuvad järgmised kaitstavad loodusobjektid:

1. Kaitsealad:

- Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala
- Ihamaru looduskaitseala

- Intsikurmu parkmets
 - Kuulmajärve maastikukaitseala
 - Peri mõisa park
 - Tilleoru maastikukaitseala
 - Valgesoo looduskaitseala
2. Hoiualad:
- Ahja jõe hoiuala
 - Eoste hoiuala
 - Kivijärve hoiuala
3. Natura 2000 alad:
- Ahja loodusala
 - Akste loodusala
 - Ihamaru-Tilleoru loodusala
 - Kivijärve loodusala
 - Kuulmajärve loodusala
 - Valgesoo loodusala
4. Püsielupaigad:
- Kaitsa harivesiliku püsielupaik
 - Kivijärve kanakulli püsielupaik
 - Naruski kanakulli püsielupaik
 - Ahja püsielupaik (kavandatav ala).
5. Kaitsealused üksikobjektid:
- Himmaste allikad
 - Karjala kask; Loigomi kask
 - Kivijärve rändrahn
 - Kolm tamme; Tilleoru tammed (3 puud); Tilleoru 3 tamme "Kolmetamme"
 - Mänd "Karo kakutu pettai"; Karo kakutu pettai
 - Mänd "Kraaviotsa pettai"; Kraaviotsa pettai
 - Mänd Oru pettai
 - Peri tamm
 - Sooküla kask
 - Suur rändrahn; Metste rändrahn

Lisaks kaitsealustele aladele leidub Põlva vallas mitmeid kaitsealuste liikide leiukohti, mis jäävad väljapoole kaitstavaid alasid. Sellised leiukohad on kantud planeeringu kaardile ning KSH aruandes täiemahulist nimekirja ei esitata.

Joonis 2. Põlva valla hoiu- ja kaitsealad. Allikas: EELIS 2016

3.3.6. Loomastik

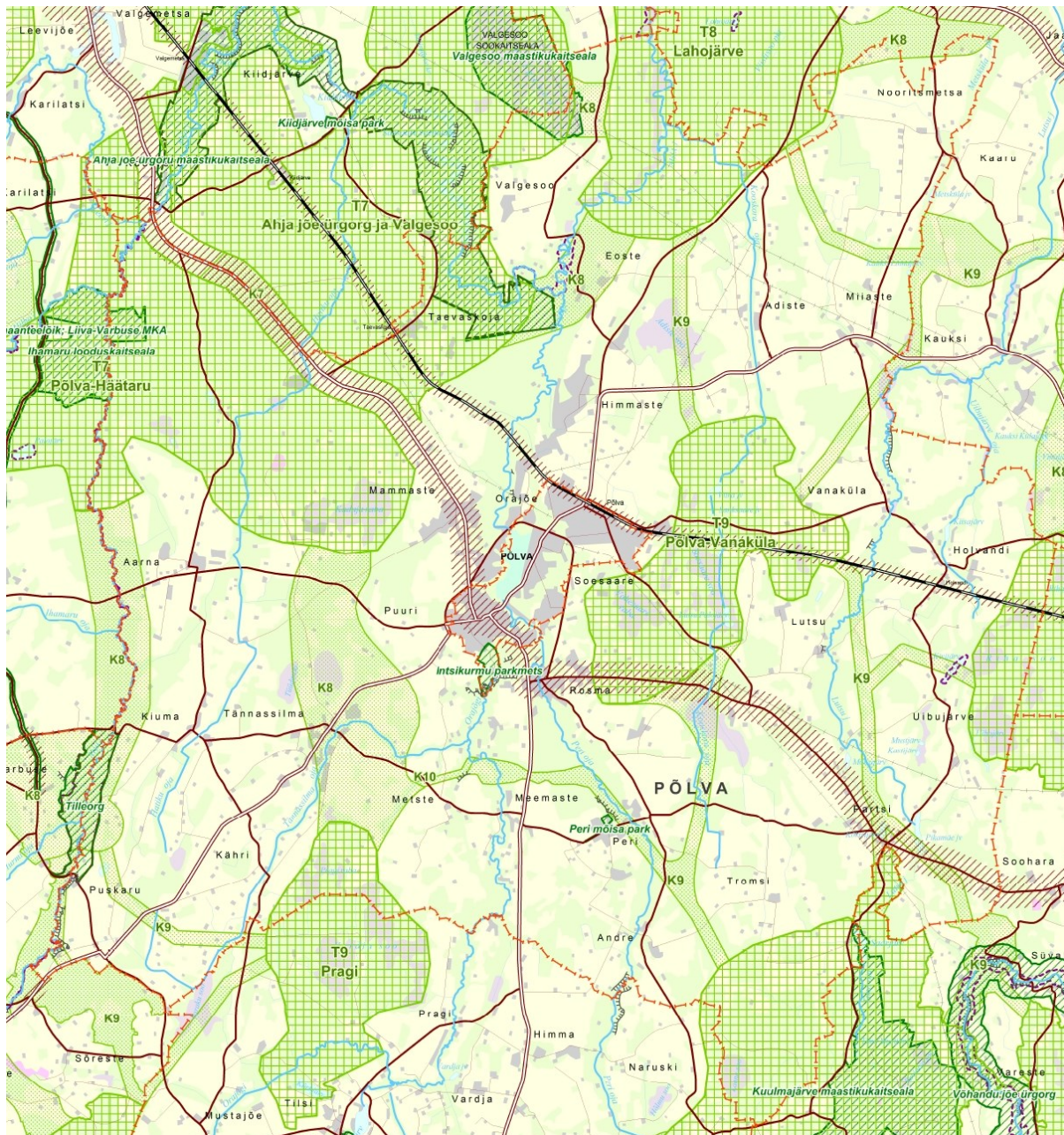
Konkreetseid ülepinnalisi uuringuid Põlva valla loomastiku, selle liigilise koosseisu, arvukuse jms kohta teadaolevalt läbi viidud ei ole. Seetõttu antakse siinkohal ülevaade piirkonna loomastiku kohta peamiselt kaudsete meetodite abil ja sellest sõltuvalt ka vastavas täpsusastmes.

Piirkonna loomastiku liigirikkuse ja liigilise koosseisu määravad üldjoontes ära sealsed looduslikud tingimused, sobivate elu- ja toitumispaikade olemasolu. Kuna valla territooriumil asuvad metsamassiivid on suhteliselt hästi ühendatud suuremate looduslike aladega ning piirkonnas leidub lisaks metsadele ka kultuurmaastikku, siis on valla territooriumil tõenäoline enamiku Eestis levinud loomaliikide asurkondade esinemine. Liikidest on esindatud nii inimpeglikumad metsloomad kui ka avatud- ja poolavatud kultuurmaastike liigid.

Ulukite seire andmeid omavalitsuse täpsusega ei koguta ega avaldata. Jahiulukite statistika (EELIS, 2015) alusel on Põlva valla territooriumile jäävates jahipiirkondades kütitud viimasel kolmel aastal pea kõiki Eesti jahilukeid (halljänes, valgejänes, hunt, ilves, kobras, kährikkoer, metskits, metsnugis, metssiga, mink, mäger, pruunkaru, põder, rebane).

3.3.7. Rohevõrgustik

Maakonnatasandi roheline võrgustik on määratud Põlva maakonna teemaplaneeringuga *Asustust ja maakasutust suunavad keskkonningimused*.

Joonis 3. Põlva valla rohevõrgustik vastavalt maakonna teemaplaneeringule

3.3.8. Maavarad

Üleriigilise tähtsusega maardlaid Põlva vallas ei ole.

Põlva vallas esineb loodusvaradest turvast ja liiva. Valla territooriumile jäävad keskkonnaregistri maardlate nimistus olevad järgmised maardlad: Kadaja liivamaardla, Himmaste liivamaardla, Ahja (Ahja-Lutsu, Vanamõisa) turbamaardla ja Riha turbamaardla. Lisaks on Põlva vallas Kadaja II liivakarjääri mäeeraldisel antud välja ka kehtiv

kaevandamisluba L.MK.PÕ-174838 ning taotlemisel on Himmaste liivakarjääri kaevandamisluba.

3.4. Ajaloolis-kultuuriline keskkond

Kokku on Põlva vallas registreeritud 157 riikliku kaitse all olevat kultuurimälestist/arhitektuurimälestist (Tabel 4).

Tabel 4. Põlva vallas paiknevad kultuurimälestised (*tabelis ei ole esitatud kunstimälestisi*)

Reg. nr	Nimi	Tüüp	Aadress	Liik
27145	Vabadussõja mälestussammas	K	Põlva linn, Põlva linn, Kesk tänav T2 (2)	ajaloomälestis
23811	Kadaja talu küün	K	Vanaküla, Maimu	ehitismälestis
23810	Kadaja talu ait-kuur	K	Vanaküla, Maimu	ehitismälestis
23809	Kadaja talu ait-kelder	K	Vanaküla, Maimu	ehitismälestis
23808	Kadaja talu saun	K	Vanaküla, Maimu	ehitismälestis
23807	Kadaja talu tall-küün	K	Vanaküla, Maimu	ehitismälestis
23806	Kadaja talu sepikoda	K	Vanaküla, Maimu	ehitismälestis
23805	Kadaja talu ait	K	Vanaküla, Maimu	ehitismälestis
23804	Kadaja talu elamu	K	Vanaküla, Maimu	ehitismälestis
23803	Otteni vesiveski kuivati	K	Valgesoo küla, Kiidjärve metskond 55	ehitismälestis
23802	Otteni vesiveski ait	K	Valgesoo küla, Kiidjärve metskond 55	ehitismälestis
23801	Otteni vesiveski pais	K	Valgesoo küla, Otteni veski	ehitismälestis
23800	Otteni vesiveski veekanal sillaga	K	Valgesoo küla, Otteni veski	ehitismälestis
23798	Rosma küla elamu III	K	Rosma küla, Veski tee 8	ehitismälestis
23797	Rosma küla kauplus-elamu II ait-kelder	K	Rosma küla, Veski tee 6	ehitismälestis
23796	Rosma küla kauplus-elamu II	K	Rosma küla, Veski tee 6	ehitismälestis
23795	Rosma küla elamu I kaev	K	Rosma küla, Veski tee 2	ehitismälestis
23794	Rosma küla elamu I kelder	K	Rosma küla, Veski tee 2	ehitismälestis
23793	Rosma küla elamu I tiibhoonega	K	Rosma küla, Veski tee 2	ehitismälestis
23792	Rosma vesiveski laut	K	Rosma küla, Värska mnt 3	ehitismälestis
23791	Rosma vesiveski elamu	K	Rosma küla, Veski tee 4	ehitismälestis
23790	Rosma vesiveski pais	K	Rosma küla, Veski tee L5	ehitismälestis
23789	Rosma vesiveski	K	Rosma küla, Veski tee 1	ehitismälestis
23788	Peri mõisa viinaköök	K	Peri küla, Pargi tee 3	ehitismälestis
23787	Peri mõisa park ja allee	K	Peri küla, Mõisa tee 10, Peri küla, Mõisa tee 14, Peri küla, Mõisa tee 16,	ehitismälestis

			Peri küla, Mõisa tee 20, Peri küla, Mõisa tee 22, Peri küla, Mõisa tee 3, Peri küla, Mõisa tee 5, Peri küla, Mõisa tee 6, ... (14)	
23786	Peri mõisa ait	K	Peri küla, Mõisa tee 5	ehitismälestis
23785	Partsi mõisa park	K	Partsi küla, 90 Põlva- Karisilla tee, Partsi küla, Karu, Partsi küla, Kuivuse, Partsi küla, Männi, Partsi küla, Mõisaveere, Partsi küla, Partsi Lao, Partsi küla, Partsi saun, Partsi küla, Partsimõis... (9)	ehitismälestis
23784	Partsi mõisa peahoone	K	Partsi küla, Partsimõisa	ehitismälestis
23783	Kähri õigeusu kirik	K	Tännassilma küla, Kähri kirik	ehitismälestis
23782	Põlva kirikuaia piirdemüür	K	Põlva linn, Põlva linn, Kesk tänav T2 (2)	ehitismälestis
23781	Põlva kirikuaed	K	Põlva linn, Kesk tn 2	ehitismälestis
23780	Põlva kirik	K	Põlva linn, Kesk tn 2	ehitismälestis
11534	Ohverdamiskoht	K	Vanaküla, Kadaka	arheoloogiamälestis
11533	Kääbas	K	Holvandi küla, Singa	arheoloogiamälestis
11532	Kääbas	K	Holvandi küla, Kiisa	arheoloogiamälestis
11531	Kääbas	K	Holvandi küla, Kiisa	arheoloogiamälestis
11530	Kääbas	K	Holvandi küla, Kiisa	arheoloogiamälestis
11529	Kääbas	K	Holvandi küla, Kiisa	arheoloogiamälestis
11528	Kääbas	K	Holvandi küla, Kiisa	arheoloogiamälestis
11527	Kääbas	K	Holvandi küla, Järveperve	arheoloogiamälestis
11526	Kääbas	K	Holvandi küla, Järveperve	arheoloogiamälestis
11525	Kääbas	K	Holvandi küla, Järveperve	arheoloogiamälestis
11524	Kääbas	K	Holvandi küla, Singa	arheoloogiamälestis
11523	Kääbas	K	Holvandi küla, Singa	arheoloogiamälestis
11522	Kalmistu	K	Vanaküla, 18157 Miiaste- Kanassaare tee, Vanaküla, Kadaka (2)	arheoloogiamälestis
11521	Ohvrikivi	K	Valgesoo küla, Piiri	arheoloogiamälestis
11520	Ohvrikivi "Tõnisekivi"	K	Andre küla, Kransi	arheoloogiamälestis
11519	Linnus	K	Rosma küla, Ilumetsa metskond 21, Rosma küla, Linnamäe, Rosma küla, Linnamäe tee 11, Rosma küla, Pragi, Rosma küla, Soosaare, Rosma küla, Sulõndu (6)	arheoloogiamälestis
11518	Kääbas	K	Rosma küla, Linnamäe tee 7	arheoloogiamälestis

11517	Kääbas	K	Rosma küla, Linnamäe tee 7	arheoloogiamälestis
11516	Kääbas	K	Metste küla, Rammumetsa, Rosma küla, Kääpa (2)	arheoloogiamälestis
11515	Kääbas	K	Rosma küla, Metsa	arheoloogiamälestis
11514	Kääbas	K	Rosma küla, Metsa	arheoloogiamälestis
11513	Kääbas	K	Rosma küla, Metsa	arheoloogiamälestis
11512	Asulakoht	K	Rosma küla, Linnamäe, Rosma küla, Linnamäe tee 11, Rosma küla, Pragi, Rosma küla, Päkamäe tee 8 (4)	arheoloogiamälestis
11511	Kalmistu	K	Peri küla, Kase, Peri küla, Vaseri (2)	arheoloogiamälestis
11510	Kalmistu	K	Miiaste küla, 62 Kanepi-Leevaku tee, Miiaste küla, Kirsimäe, Miiaste küla, Kirsimäe I, Miiaste küla, Pedo (4)	arheoloogiamälestis
11509	Asulakoht	K	Miiaste küla, 18157 Miiaste-Kanassaare tee, Miiaste küla, Hämalase, Miiaste küla, Kiigemäe, Miiaste küla, Kure, Miiaste küla, Mälksoo, Miiaste küla, Pärna, Miiaste küla, Singa, Miiaste küla, Truubi (8)	arheoloogiamälestis
11508	Kääbas	K	Metste küla, Koolikoha	arheoloogiamälestis
11507	Kääbas	K	Metste küla, Koolikoha	arheoloogiamälestis
11506	Kääbas	K	Metste küla, Koolikoha	arheoloogiamälestis
11505	Kääbas	K	Metste küla, Koolikoha	arheoloogiamälestis
11504	Kalmistu	K	Metste küla, Koolikoha	arheoloogiamälestis
11503	Asulakoht	K	Mammaste küla, Kiigemäe, Mammaste küla, Köstrimäe tee 1, Mammaste küla, Köstrimäe tee 3, Mammaste küla, Madala, Mammaste küla, Pihoveski tee 1, Mammaste küla, Pihoveski tee 2, Mammaste küla, Pihove... (11)	arheoloogiamälestis
11502	Kääbas	K	Kiuma küla, Männikäbi	arheoloogiamälestis
11501	Kääbas	K	Kiuma küla, Männikäbi	arheoloogiamälestis
11500	Kääbas	K	Kiuma küla, Männikäbi	arheoloogiamälestis
11499	Kääbas	K	Kiuma küla, Männikäbi	arheoloogiamälestis
11498	Kääbas	K	Kiuma küla, Männikäbi	arheoloogiamälestis
11497	Kääbas	K	Kiuma küla, Tinsometsa	arheoloogiamälestis

11496	Kääbas	K	Eoste küla, Jooste Jaan Kaha	arheoloogiamälestis
11495	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11494	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11493	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11492	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11491	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11490	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11489	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11488	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11487	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11486	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11485	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11484	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11483	Kääbas	K	Adiste küla, metskond 55	arheoloogiamälestis
11482	Kääbas	K	Eoste küla, Sambla	arheoloogiamälestis
11481	Kääbas	K	Eoste küla, Mäe	arheoloogiamälestis
11480	Kääbas	K	Eoste küla, Mäe	arheoloogiamälestis
11479	Kääbas	K	Eoste küla, Sambla	arheoloogiamälestis
11478	Kääbas	K	Eoste küla, Sambla	arheoloogiamälestis
11477	Kääbas	K	Eoste küla	arheoloogiamälestis
11476	Kääbas	K	Eoste küla	arheoloogiamälestis
11475	Kääbas	K	Eoste küla	arheoloogiamälestis
11474	Kalmistu "Ristimägi"	K	Eoste küla, Ilumetsa metskond 178	arheoloogiamälestis
11473	Asulakoht "Keldrimägi"	K	Eoste küla, 18181 Eoste tee, Eoste küla, Jooste Jaak Plakk, Eoste küla, Kuustu, Eoste küla, Pärna, Eoste küla, Väino (5)	arheoloogiamälestis
11472	Kääbas	K	Aarna küla, Orometsa	arheoloogiamälestis
11471	Kääbas	K	Aarna küla, Orometsa	arheoloogiamälestis
11470	Põlva kirikuaed	K	Põlva linn, F. Tuglase tn 2, Põlva linn, Kesk tn 2 (2)	arheoloogiamälestis

4203	Rosma külakooli hoone	K	Rosma küla, Tiigioru tee 1	ajaloomälestis
4202	Kähri kalmistu	K	Kähri küla, Kähri kalmistu	ajaloomälestis
4201	Põlva kalmistu	K	Põlva linn, Pärna tn 1a	ajaloomälestis
4200	Gustav Adolf Oldekopi (1755-1838) haud	K	Põlva linn, Pärna tn 1a	ajaloomälestis
4199	Jaana Vahtra (1882-1947) haud	K	Põlva linn, Pärna tn 1a	ajaloomälestis
4198	Johannes Käisi (1885-1950) haud	K	Põlva linn, Pärna tn 1a	ajaloomälestis
4197	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	K	Põlva linn, Kesk tn 11c	ajaloomälestis
5173	Jakob Hurda mälestussammas, A.Rimm, A.Mänd, 1989 (pronks, graniit)	K	Põlva linn, Kesk tn 15	kunstimälestis

Allikas: <http://register.muinas.ee>

Lisaks on Muinsuskaitseamet teatanud, et Põlva vallas on avastatud rida arheoloogiapärandi objekte, mida ei ole seni veel jõutud mälestisena riigi kaitse alla võtta. Objektid on esitatud järgmises tabelis. Nimetatud objektidel kehtib kuni mälestiseks tunnistamiseni Muinsuskaitseaduse § 40 lõike 5 nõue: kinnisasjal, kus Muinsuskaitseameti andmeil võidakse avastada seni teadmata kultuuriväärtusega leid, tuleb enne tööde alustamist teha uuringud. Uuringud tehakse loa taotleja kulul.

Tabel 5. Põlva vallas asuvad arheoloogiapärandi objektid, mida ei ole veel kaitse alla võetud

Nimi	Maakond	Vald	Küla
linnamägi	Põlva maakond	Põlva vald	Lutsu
libalinnamägi	Põlva maakond	Põlva vald	Lutsu
asulakoht	Põlva maakond	Põlva vald	Himmaste
matusapaik/kalm	Põlva maakond	Põlva vald	Nooritsmetsa
pärimus mägi	Põlva maakond	Põlva vald	Peri
pärimus mägi	Põlva maakond	Põlva vald	Eoste
kivirist	Põlva maakond	Põlva vald	Miiaste
kivirist	Põlva maakond	Põlva vald	Adiste
kalme	Põlva maakond	Põlva vald	Tännassilma
maahaudkalmistu	Põlva maakond	Põlva vald	Mammaste
maahaudkalmistu	Põlva maakond	Põlva vald	Aarna

3.5. Olulisemad keskkonnaprobleemid piirkonnas

3.5.1. Jääkreostus

Ehkki Põlva vallas ei ole ajalooliselt olnud suuri väga keskkonnaohtlikke tööstusettevõtteid ning militaarobjekte, leidub siiski mitmeid alasid, kus pinnas on ohtlike ainetega, peamiselt naftasaadustega, reostunud. Jääkreostusobjektide puhul komplitseerib olukorda ebamäärane vastutus tekkinud keskkonnareostuse eest ning reostunud pinnase koguse hindamise keerukus.

Põlva vallas asub 5 jääkreostusobjekti: Kuremäe ja Himmaste asfaltbetoonitehased, endised EPT naftabaasid Raudtee tn 7 ja Jaama tn 71 ja Põlva katlamaja masuudihoidla.

3.5.2. Paisud ja nendega seotud veekogud

Kalade rändeteede avamine on üheks Eesti keskkonnapoliitika eesmärgiks. Sisuliselt tähendab see paisutuse likvideerimist või kalapääsude rajamist. Põlva vallas on ülepinnaalne paisude inventuur teostatud 2012. aastal. Toona inventeeriti 15 paisu (Aarna Ahja jõel, Kooskora Kooskora ojal, Kunna Tännassilma ojal, Lutsu Lutsu jõel, Meemaste Orajõel, Miiaste Miiaste kraavil, Partsi Mõisajärve nimeta kraavil, Peri Peri ojal, Põlva Orajõel, Raudsilla Orajõel, Rosma Peri ojal, Sika (Peri) Peri ojal, Tiigi (Orajõe) Orajõel, Tille Ahja jõel, Tilsu Orajõel). Inventuur nägi ette osadele paisudele täiendavate kalapääsude vajadust. Näiteks Aarna paisule on ka 2014 aastal kalapääs rajatud. Paisude kasutustingimusi reguleeritakse vee erikasutuslubadega, mille tingimusi määrab Keskkonnaamet.

Mitmete Põlva valda mõjutavate paisude osas on koostatud eraldiseisvaid uuringuid, hinnanguid ja keskkonnamõjude hindamisi. Käesolev üldplaneeringu KSH käsitleb selliseid töid ainult juhul kui need mõjutavad üldplaneeringuga kavandatavat maakasutust. Muudel juhtudel tuleb järgida vastavates töodes esitatud meetmeid ja soovitusi ning otseselt ei ole tegu tegevustega, mida saaks üldplaneeringus ette näha. Üldplaneeringu maakasutust puudutavaks on Põlva paisjärve küsimused.

Põlva paisjärv

Põlva paisjärve osas on Alkranel OÜ koostanud 2011 a töö "Põlva paisjärve tervendamiskava". Selle kohaselt on Põlva järve kui pinnaveekogu peamiseks mõjutajaks on toitelementide, lämmastiku ja fosfori, üleliigne sattumine järve vette. Toitained jõuavad järve kas Orajõe veega, linnatänavatelt koguneva sademeveega või järvekallastelt. Saasteallikad on järgmised:

- linnatänavatelt pärit sadeveed, kanalisatsioonisüsteemi avariidega kaasnedavad reoveesaaste
- Orajõe valgalal paiknevad saasteallikad – farmid, asulate heitveesuublad
- atmosfääri kaudu edasi kanduv saaste, mis jõuab vette koos sademetega

Toitainete rohkus vees avaldub järve kallaste kinnikasvamises, järve madalamates osades taimestiku kasvu ulatumises veepinnale ja vee läbipaistvuse vähenemises. Toitainete üleküllus halvendab järve ökoloogilist seisundit ning võib ohustada suplusvee kvaliteeti. Järve tervendamisel on eesmärgiks vältida kallaste kinnikasvamist ja tagada hea suplusvee kvaliteet. Paisul asub hüdroelektrijaam, millele veekogu tõkestamiseks, paisutamiseks ja hüdroenergia tootmiseks väljastatud vee erikasutusluba on lõppenud.

Järve seisundi parandamiseks nähakse ette järgmiste tegevuste vajadust:

Järve tervendamise I etapis vajalikud tegevused:

- järve kallastel paiknevate ühiskanalisatsiooniga liitmata elamute kogumiskaevude ja reoveekäitluse kontroll, et sulgeda võimalikud reovee sissevoolud järve ja vähendada seeläbi toitainete sissekannet
- Põlva linnast järve suunatavate sadevete puhastamine enne järve või Orajõkke juhtimist (suunamine läbi õli-mudapüüdurid või looduslähedaste sadeveepuhastuslahenduste kasutamine)
- **Orajõe valgalalt järve jõudva reostuskoormuse vähendamiseks järve sissevoolu ette tiikidega kombineeritud puhastusmargala rajamine**

Järve tervendamise II etapis vajalikud tegevused:

- järve puhastamine sinna kogunenud setetest, soovitatav on kasutada hüdropumpamist või kasutada ujuvat ekskavaatorit, mis avaldavad järve elustikule oluliselt väiksemat mõju kui järve tühjakslaskmine. Järve settest puhastamiseks on vajalik koostada projekt (teostada ehitusgeodeetilised mõõdistused, mille käigus saab kindlaks määrata täpsed eemaldamist vajavad sette mahud ja välja pakkuda täpsed tehnilised lahendused sette eemaldamiseks

Eelnevalt nimetatud tegevustest on puhastusmürgala rajamine maakasutuslik tegevus, mida tuleb arvestada ka üldplaneeringu koostamisel st näha antud maakasutusel ette tehnorajatiste rajamise võimalus. Üldplaneering määrab potentsiaalse puhastusmürgala ala maakasutuse juhtotstarbeks puhkeala (P2) ja kompensatsiooniala (K). Mõlema juhtotstarbe puhul on lubatud tehnorajatiste rajamine.

Plaki järv

Plaki järv asub Põlva linna külje all. Plaki järve juhiti pikka aega Põlva olme- ja tööstusreeved, järv on praeguseks praktiliselt kinnikasvanud ning reostab sekundaarse reostusallikana eesvooluks olevat Orajõge. Järve seisundi hindamiseks ja tervendustepanekute tegemiseks on 2005 a AS Kibrase poolt koostatud töö "Plaki järve keskkonnauuring".

Keskkonnaohu esmaseks isoleerimiseks tuleks rajada biotiik (lodu) Plaki järve ning Orajõe vahele, et vähendada reostuse kandumist Plaki järve süsteemist Orajõkke.

Keskkonnaohu kõrvaldamiseks tuleb Plaki järvest jääkreostus eemaldada ning puhastada.

Plaki järve puhastamise/korrastamise tööd saab jagada kolme gruppi (etappi):

- puhasti heitveekraavi korrastamine, biotiigi (lodu) rajamine Orajõe ette
- Plaki järve sissevoolukraavi puhastamine
- Plaki järve puhastamine reostunud mudast/settest

Plaki järve korrastustööde reaalne elluviimine sõltub eeskätt rahastuse leidmisest. Siiski tuleb **üldplaneeringu koostamises arvestada biotiigi(lodu) rajamisvõimalusega st näha antud maakasutusel ette tehnorajatiste rajamise võimalus. Üldplaneering määrab potentsiaalse biolodu rajamise ala maakasutuse juhtotstarbeks kompensatsiooniala (K). Kompensatsioonialale on lubatud tehnorajatiste rajamine.**

4. Kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju analüüs

Heakskiidetud KSH programmi alusel määratud eeldatavate mõjude kirjeldused keskkonnale on esitatud järgnevates alapeatükkides.

4.1. Mõjud looduskeskkonnale

4.1.1. Mõju elurikkusele, taimestikule, loomastikule

Planeeringuga ei ole kavandatud kontrastseid maakasutamise muutusi, mis võiks põhjustada bioloogilise mitmekesisuse langust. Rakendades põllu- ja metsamajanduses kehtivate õigusaktidega seatud meetmeid eesmärkide saavutamiseks on tagatud liigirikkus ja erinevate populatsioonide jätkusuutlikus.

Oht võib peituda intensiivse põllu- või metsamajanduse tegevuse või tootmise kavandamises. Sellisel juhul on otstarbekas projekti või keskkonnaloa andmise tasandil hinnata konkreetse tegevuse mõjusid keskkonnale. Planeeringute menetlemisel ja ehitusprojektide koostamisel tuleb arvestada kaitsealuste taime- ja loomaliikide teadaolevate elupaikadega. Samuti on uute planeeringute koostamisel looduslikus seisundis aladele soovitatav teostada planeeringu koostamise raames elustiku inventuur.

Üldplaneeringuga kavandatud maakasutus ei põhjusta olulist negatiivset mõju elustiku mitmekesisusele. Üldplaneering arvestab kaitstavate liikide teadaolevate leiukohtadega. Vajalik on arvestada elustiku elupaikade ja kasvukohtade säilitamist projektide ja planeeringute menetlemisel.

4.1.2. Mõju rohevõrgustikule

Roheline võrgustik on ökoloogiline infrastruktuur, mis koosneb tugialadest ning neid ühendavatest koridoridest. Tugialadel asuvad olulised elupaigad ja kasvukohad ning koridorid võimaldavad liikuda erinevatel liikidel ühelt tugialalt teisele. Tugialadele on omane massiivsus, kompaktsus ja looduskaitseväärus, koridorid seovad omakorda tugialad tervikuks, tagades liikide leviku. Rohelise võrgustiku määramise eesmärgiks on tagada ökosüsteemide ja liikide säilimine, looduslike, poollooduslike jt väärtuslike ökosüsteemide kaitsmine ning teadvustada looduse säästliku kasutamise põhimõtteid.

Põlva valla rohevõrgustiku aluse määrab ära Põlvamaa maakonnaplaneeringu teemaplaneering *Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*. Rohevõrgustiku elemendid on üle kantud üldplaneeringu maakasutusplaanile ning võrgustikku paiknemist ja sidusust on täpsustatud. Üldplaneeringuga arendustegevuseks reserveeritavad maa-alad jäävad rohelise võrgustiku piiridest välja. Rohevõrgustiku kasutamise tingimused lähtuvad teemaplaneeringus määratud tingimustest ning neidki on parema toimivuse huvides üldplaneeringus täpsustatud. Rohevõrgustikku toetava struktuurina toob üldplaneering sisse kompensatsioonialade mõiste. Kompensatsiooniala eesmärk on üldplaneeringu kontekstis keskkonna iseregulatsiooni toetamine maastiku struktuuri mitmekesisuse kaudu, kaitse puhver inimtegevuse mõjude leevendamiseks. Kompensatsioonialas ei tohi tiheasustusaladel langeda

üldmaa ja hajaasutusaladel maatulundusmaa sihtotstarve alla 51%. Kompensatsioonialade kavandamisel on rohelise võrgustiku sidususele ja toimimisele positiivne mõju.

Aladel, kus rohelise võrgustiku alad ja infrastruktuuri objektid lõikuvad, tekivad niinimetatud konfliktalad. Seda võib täheldada maanteedel lõikumisel rohelise võrgustiku koridoridega. Nendes kohtades tuleb metsloomade ja autode kokkupõrgete vältimiseks kasutada hoiatavaid liiklusmärke ja kiirusepiiranguid.

Üldplaneeringuga kavandatud arendusalad ei lõhu rohelise võrgustiku struktuuri, mistõttu ei avaldu olulist negatiivset mõju Põlva vallas rohelise võrgustiku säilimisele ning toimimisele. Üldplaneeringus on täpsustatud rohelise võrgustiku alade kasutustingimusi ning tingimused tagavad ka edaspidise rohevõrgustiku toimimise.

4.1.3. Mõju looduskaitsealadele ja –objektidele

Üldplaneeringus on looduskaitsealad, hoiualad ja maastikukaitsealad määratud rohelise võrgustikku hulka kuuluvaks ning arendustegevust neile aladele ei ole kavandatud. Kaitsealadel on tegevused reguleeritud looduskaitseadusega ja/või kaitse-eeskirjaga. Kaitstava liigi elupaikades ja kasvukohtades väljaspool kaitseala tuleb lähtuda looduskaitseadusest.

Keskkonnaameti andmetel on valla territooriumil moodustamisel ka üks uus püsielupaik. Antud püsielupaiga võimaliku asukohaga on üldplaneeringu koostamisel arvestatud.

Kohaliku kaitse all olevad objektid käesoleval ajal Põlva vallas puuduvad ning üldplaneeringuga täiendavaid objekte kaitse alla ei võeta.

Planeeringuga ei ole kavandatud kontrastseid maakasutamise muutusi, mis võiksid oluliselt mõjutada planeeringuala looduskaitsealasisid ja -objekte.

4.1.4. Natura hindamine

Natura hindamisel kasutatakse metoodilise juhendmaterjalina Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühingu poolt 2013. a koostatud juhendit „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis“. Natura hindamise kontekstis tähendab oluline mõju ala kaitse-eesmärgi kahjustamist (C-258/11, riigikohtu lahend 3-3-1-56-12).

4.1.4.1. Informatsioon kavandatava tegevuse kohta

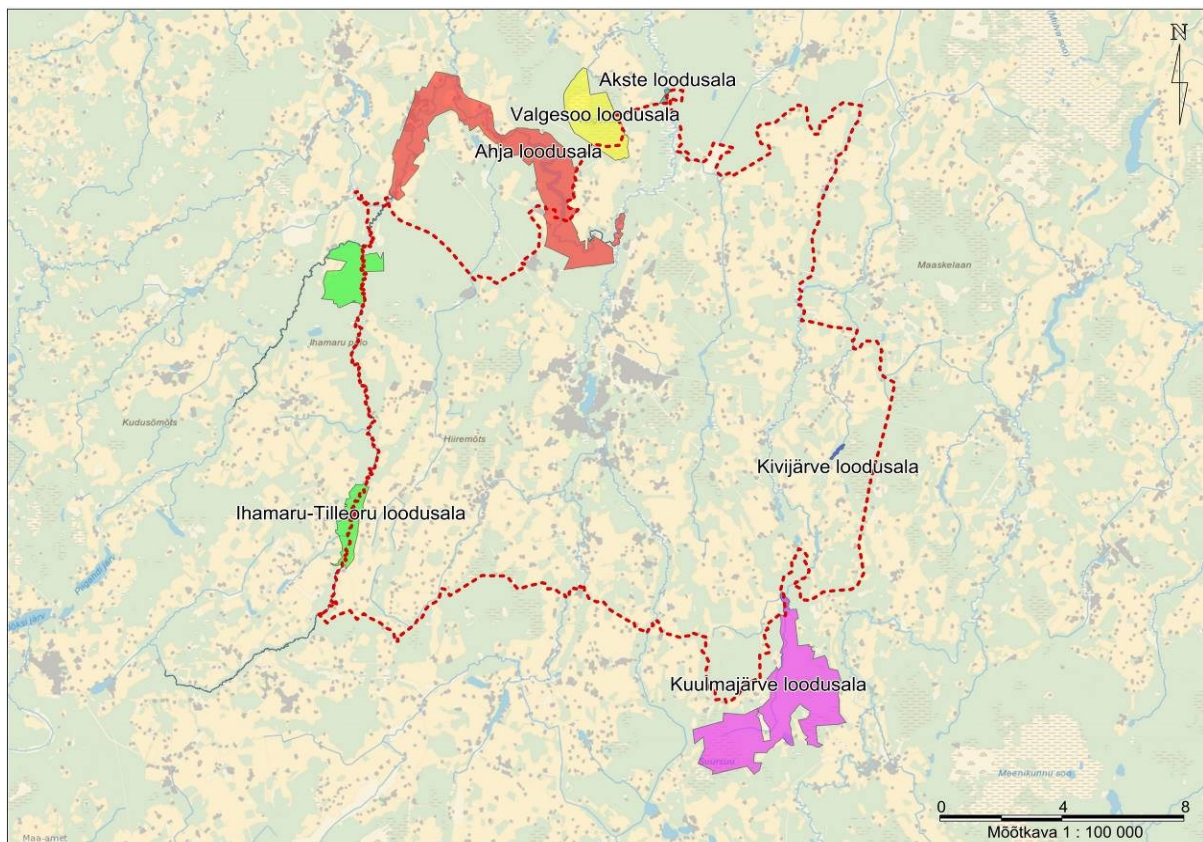
Põlva valla üldplaneeringu eesmärgid on valla territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, ehitustegevuse aluste ettevalmistamine detailplaneeringute kohustusega aladel ja juhtudel detailplaneeringute koostamiseks ning detailplaneeringu kohustuseta aladel maakasutus- ja ehitustingimuste seadmine.

Üldplaneeringuga on hõlmatud kogu Põlva valla territoorium.

4.1.4.2. Mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus

Põlva valla üldplaneeringu mõjuala piirneb Põlva valla territooriumiga. Valla territooriumil paiknevad järgmised Natura 2000 võrgustiku alad:

- Ahja loodusala - kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lamminiidud (6450), allikad ja allikasood (7160), liivakivipaljandid (8220) ja vanad loodusmetsad (*9010); liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (*Lutra lutra*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*) ja paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*);
- Akste loodusala - liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on kollane kivirik (*Saxifraga hirculus*);
- Ihamaru-Tilleoru loodusala - kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), allikad ja allikasood (7160), liivakivipaljandid (8220), vanad loodusmetsad (*9010) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080); liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on harilik võldas (*Cottus gobio*);
- Kivijärve loodusala - kaitstav elupaigatüüp on huumustoitelised järved ja järvikud (3160);
- Kuulmajärve loodusala - kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), siirde- ja õõtsiksood (7140), vanad loodusmetsad (*9010), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);
- Valgesoo loodusala – kaitstavad elupaigatüübid on rabad (*7110), vanad loodusmetsad (*9010) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).

Joonis 4. Natura 2000 võrgustiku alade paiknemine Põlva vallas

4.1.4.3. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura-aladele

Kavandatud tegevuse mõjude prognoosimine Natura aladele on esitatud

Tabel 6.

Tabel 6. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura-aladele

Strateegilise planeerimisdokumendi kavandatud tegevus	Kas kavandatava tegevuse elluviimisel on võimalik avaldada olulist negatiivset mõju ja kas seda on võimalik vältida?	Kas Natura-asjakohane hindamine on vajalik?
Põlva valla ruumilise arengu põhimõtete edasine kujundamine.	Jah Arvestada planeerimisel Natura 2000 võrgustiku alasid ning nendest tulenevaid piiranguid.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik
Maa- ja veealade üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste, sh maakasutuse juhtotstarvete ning hoonestuse kõrguslike- ja kauguslike piirangute määramine.	Jah Arvestada planeerimisel Natura 2000 võrgustiku alasid ning nendest tulenevaid piiranguid.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik
Valla arenguks oluliste sotsiaalobjektide ja üldkasutatavate maade asukoha määramine.	Jah Valida asukohad väljapoole Natura 2000 võrgustiku alasid. Kavandatud uued sotsiaalobjektid jäävad väljapoole Natura 2000 alade mõjupiirkonda.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik.
Asustuse ja ettevõtluse arengu suunamine.	Jah Valida arendusalade asukohad väljapoole Natura 2000 võrgustiku alasid. Kavandatud uued arengualad jäävad väljapoole Natura 2000 alade mõjupiirkonda ja elamuala võimalik laiendus Ahja looduslal. Ahja looduslal tuleb järgida Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala üldplaneeringus toodud tingimusi.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik. Tootmisaladele tootmishoonete rajamisel tuleb arvestada nende keskkonnamõju ning vajadusel viia läbi keskkonnamõju hindamine, sh Natura hindamine kui on oodata ultusliku mõjuala teket. Ahja looduslal tuleb lähtuda Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala üldplaneeringust sh tuleb uutel elamualadel koostada detailplaneering ja keskkonnamõju (strateegiline) hindamine, sh Natura hindamine.

Strateegilise planeerimisdokumendiga kavandatud tegevus	Kas kavandatava tegevuse elluviimisel on võimalik avaldada olulist negatiivset mõju ja kas seda on võimalik vältida?	Kas Natura-asjakohane hindamine on vajalik?
Detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramine.	Ei DP kohustuse ja tingimuste määramine ei mõjuta Natura alasid.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik.
Miljööväärtuslike hoonestusalade ja maastike kaitse- ja kasutamistingimuste seadmine.	Ei Miljööväärtuslike alade paiknemise ja kasutuse määramine ei mõjuta Natura alasid.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik.
Põhiliste teede ja tehnorajatiste asukoha määramine.	Jah Valida asukohad väljapoole Natura 2000 võrgustiku alasid. ÜP ei määra uusi teid või olulisi tehnorajatisi Natura aladele.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik
Puhke- ja virgestusalade määramine.	Ei Täiendavate puhke- ja virgestusalade määramine väljapool Natura alasid ei mõjuta loodusalasid.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik
Ranna ja kalda piiranguvööndi ning ehituskeeluvööndi täpsustamine.	Jah Natura võrgustikku kuuluvatel vooluveekogudel vältida ehituskeeluvööndi vähendamist ilma kaaluka avaliku huvita.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik
Ettepanekute tegemine kaitse alla võetud maa-alade ja üksikobjektide kaitsserežiimi täpsustamiseks, muutmiseks või lõpetamiseks.	Ei Planeeringuga ei muudeta kaitsealuste alade ja üksikobjektide kaitsserežiimi.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik
Põlva valla erinevaid eluvaldkondi kajastava digitaalse kaardi- ja kohtteabematerjali koondamine ja täpsustamine.	Ei Kaardimaterjali täpsustamine ei mõjuta Natura 2000 alasid.	Ei Asjakohane hindamine ei ole vajalik

4.1.4.4. Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

Põlva valla üldplaneeringuga ei ole kavandatud maakasutuse sihtotstarvete muutust aladel, mis võiksid mõjutada valla territooriumil paiknevaid Natura 2000 alasid. Uued elamu- ja tootmisalad on kavandatud asulatesse, mis paiknevad Natura 2000 aladest eemal. Erandina on lähtuvalt Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala üldplaneeringule ette nähtud perspektiivsed uued elamualad Ahja loodusalale. **Antud arengualade puhul tuleb koostada detailplaneeringud ja keskkonnamõju strateegilised hindamised, mille raames teostatakse ka Natura asjakohane hindamine.** Üldplaneeringu tasemel kavandatud tegevustega ei ole ette näha negatiivset mõju Natura aladele.

Eelnevast lähtuvalt ei ole tõenäoline otseselt Põlva valla üldplaneeringuga kavandatud maakasutustingimuste seadmisega kaasneva negatiivse mõju avaldamine Natura aladele. Projektide ja kavade korral, millega võib potentsiaalselt kaasneda mõju Natura aladele tuleb teostada Natura hindamine.

4.1.5. Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevööndite säilimine

Üldplaneering ei kavanda kontrastseid maakasutuse muutusi voolu- ja seisuveekogude kaldaaladel. Üldplaneering teeb ettepaneku vähendada ehituskeeluvööndit Põlva Paisjärve kaldal. Teistel veekogudel lähtutakse ehituskeeluvööndi määramisel kehtivast õigusest.

Üldplaneeringu kohane Põlva järve kalda ehituskeeluvööndi ulatus (kirjeldus on antud päripäeva põhjaosast, Orajõel asuvast paisust, arvates):

- Kalda ehituskeeluvöönd ulatub tavalisest veepiirist arvates põhjapoolse Põlva ringteest (tee nr 87) kuni üldplaneeringu joonisele kantud liiklusala ja elamuala piirini või kuni 50 m kauguseni (oleneb kumb tingimus on esimesena täidetud).
- Alates Põlva ringteest (tee nr 87) ulatub ehituskeeluvöönd 50 m kaugusele, võimaldamaks ehitamist Mammaste tee 1 katastriüksusele puhastusseadmete kuja ja järve vahelisele alale kohas, kus keskkonnatingimused toetavad hoonestamist. Alale on määratud elamuehituseks kohad, arvestades hoonestuse rajamise võimalusi väljapoolse puhastusseadmete kuja ja elamukruntide moodustamise õiguslikke võimalusi.
- Alates Mammaste tee 1 katastriüksusest ulatub kalda ehituskeeluvöönd piiranguvööndi piirini (100 m tavalisest veepiirist) kohtades, kus puhastusseadmete kuja kattub kalda piiranguvööndiga ja pole kavandatud elamualasid. Kirjeldatud alal esineb valdavalt ka metsamaad. Ehituskeeluvööndi ulatus on 100 m tavalisest veepiirist või kuni Kase tänavani (rajatise järvepoolse servani; oleneb kumb tingimus on esimesena täidetud).
- Alates Kase tn 7a katastriüksusest ulatub ehituskeeluvöönd 50 m tavalisest veepiirist. Antud kohas toetavad keskkonnatingimused ja olemasolev linnaruum uute ehitiste rajamist.
- Kase tn 7a katastriüksusest lõunasuunal kuni Orajõe suubumiseni järve ulatub ehituskeeluvöönd 100 m tavalisest veepiirist või Põlva paisjärv katastriüksuse välispiirini (oleneb kumb tingimus on esimesena täidetud).
- Alates Orajõe suubumisest järve ulatub ehituskeeluvöönd 50 m tavalisest veepiirist kuni Keldrikaela tee 13 katastriüksuseni.
- Alates Keldrikaela tee 13 katastriüksusest Orajõe paisuni (sh Orajõe kalda ehituskeeluvööndini) ulatub kalda ehituskeeluvöönd varem välja kujunenud

ehitusjooneni. Kuna alal on olemasolevad elamumaa maaüksused, siis ulatub elamuala ehituskeeluvööndisse.

Üldplaneeringus järgitakse kalda ehituskeeluvööndi määramisel kalda kaitse-eesmärke ja väljakujunenud asustusstruktuuri. Ehituskeeluvööndi vähendamist ulatuses, mis võiks tuua kaasa olulise keskkonnamõju järvele, ei ole oodata.

4.1.6. Mõju põhjaveele

4.1.6.1. Põhjavee reostuskaitse

Üldplaneeringu koostamise raames on võimalik hinnata kavandatava tegevusega (erineva juhtotstarbega maade kavandamine) kaasneda võivaid täiendavaid riske ja seada tingimusi, mis takistaksid põhjavee kvaliteedi halvenemist. Olemasolevaid probleeme aitab lahendada ühisveevärgi- ja kanalisatsioonilahenduste kavandamine. Ühiskanalisatsioonivõrgu laiendamine ja uute vähendab täiendava reostuse põhjavette sattumise ohtu. Üldplaneeringuga kavandatakse arendusalasid praegustesse keskustesse või nende kontaktvöönditesse, mis annab võimalust uute alade ühislahendustega ühinemiseks.

Tootmisaade arendamisel ja kasutuselevõtul on vajalik igakordselt kaaluda keskkonnamõju hindamise algatamise vajadust. Nõrgalt kaitstud või kaitsemata põhjaveega aladel tuleb eelistada tootmist, mis ei oleks potentsiaalselt ohtlik põhjaveele.

Hajaasustuses tuleb kaaluda piirkondlike ühiskanalisatsioonide rajamist. Kohtades, kus selle rajamine on põhjendamatult kulukas, tuleb kinnistu omanikul tagada nõuetekohaste kogumiskaevude rajamine ning reovee korrapärane väljavedu reoveepuhastisse või kohtpuhasti toimivus.

4.1.6.2. Joogivee kättesaadavus

Põlva maakonna Põlva valla põhjaveevarud on kinnitatud aastani 2016 ning on alustatud põhjaveevarude ümberhindamisega kompaktselt terve valla piires. 2016. a novembris Keskkonnalahendused OÜ poolt koostatud põhjaveevarude ümberhindamise aruande kohaselt on arvutuslikult põhjavee tarbevaru Põlva vallasisesele linnale ja selle lähiümbrusele Piiri veehaardest tagatud kuni 2043. aasta lõpuni koguses 2 900 m³/ööp ja Ähnioru veehaardest kuni aastani 2043 koguses 3 120 m³/ööp. Seega on tagatud joogivee kättesaadavus ning olulisi probleeme antud valdkonnas ei ole oodata.

Üldplaneeringuga määratakse piirkonna maakasutuse juhtotstarve. Igasugune arendustegevus (eelkõige tootmis- ja elamualade arendamine) võib keskkonnanõuete mittetäitmisel kaasa tuua ohtu põhjavee kvaliteedile ning seega puhta joogivee kättesaadavusele. Põlva valla territooriumil on põhjavesi valdavalt kaitstud.

Elamumaade arendamisel võib põhjavee seisundile ja seega joogivee kvaliteedile mõju avaldada lokaalsete puurkaevude rajamine, põhjavee tarbimine üle kehtestatud piirnõrmi ning reovee mittenõuetekohane käitlemine. Eeskätt võivad probleemid kaasneda hajaasustuses, kus ei ole võimalik üksiklamuid liita ühisveevärgi süsteemi.

Iga üksikmajapidamise jaoks eraldi rajatud puurkaevud kujutavad põhjavee kvaliteedile suuremat ohtu kui suurema ala tarbeks rajatud üks puurkaev. Iga puurkaev avab põhjaveekompleksi ja ebakorrekse kasutamise või likvideerimise korral, on oht saasteainete sattumiseks kaevu ja seeläbi põhjavee reostumiseks. Seetõttu tuleb puurkaevu rajamisel ja kasutamisel tagada põhjavee kaitse reostuse eest. Selleks tuleb uute puurkaevude puhul kavandada nõuetekohane sanitaarkaitsevöönd ning olemasolevate kaevude puhul tagada sanitaarkaitsevööndite nõuetekohasus. Võimalusel tuleb lahendada uute elamute veevarustus ühisveevärgi baasil.

Üldplaneeringuga on uued elamualad kavandatud peamiselt olemasolevate elamualade tihendamise ja laiendamise läbi. Seega on võimalik uued alad liita olemasolevatesse ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni süsteemidesse.

Üldplaneeringuga kavandatud maakasutus ei suurenda oluliselt põhjavee reostusohu ega veetarbimist juhul kui edasisel planeerimisel ja projekteerimisel järgitakse keskkonnanõudeid. Vajalik on põhjaveele potentsiaalset reostusohu kujutavate tootmistegevuste kasutuselevõtu korral teostada täiendavad keskkonnamõju hindamised ning kavandada leevendavad meetmed. Ohuks keskkonnale võib kujuneda reovee sattumine pinnasesse, mida on võimalik ära hoida sobiliku reoveekäitlusega. Uute suuremate elamualade puhul tuleb tagada nende veevarustus ühisveevärgist.

4.1.7. Väärtuslikud põllumajandusmaad ning nende säilimine

Üldplaneeringu joonistele on kantud väärtusliku põllumaa paiknemine. Väärtuslikud põllumaad on valdavalt jäätud väljapoole arendusalasid ning neil on valdav maatulundusmaa sihtotstarve.

Üldplaneering ei näe ette ulatuslikku asustuse laienemist väärtuslikele põllumaadele ja seega ei halvendata planeeringuga olulisel määral põllumaade säilimist.

4.2. Mõjud tehiskeskkonnale

4.2.1. Eriotstarbelisest maakasutusest tulenevad mõjud

4.2.1.1. Riigikaitseliste ehitiste paiknemine ja nendest tulenevaid piirangud

Kaitseministeeriumi andmetel paiknevad või on kavandatud Põlva valla territooriumile järgmised riigikaitseelased ehitised:

Kaitseliidu Põlva maleva staabi- ja tagalakeskus - Põlva linn, Võru tn 3 (katastritunnus 62001:002:0247, pindala 0,2 ha, riigikaitsemaa 100%). Põlva valla üldplaneeringus on määratud Võru tn 3 kinnisasja välispiirist piiranguvöönd kuni 300 m. Piiranguvööndi ulatuses tuleb kõik planeeringud ja projekteerimistingimused või nende puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis kooskõlastada Kaitseministeeriumiga.

Lisaks tegutseb Põlvas Kaitseliidu Põlva maleva Põlva malevkond. Põlva malevkond on Põlva maleva allüksus, mille territoriaalne ulatus hõlmab lisaks Põlva vallale ka Ahja, Kanepi, Kõlleste, Laheda, Valgjärve, Vastse-Kuuste ja Mooste valda. Malevkonna ülesanne ja eesmärk on kohalikul tasandil propageerida ja edendada riigikaitset ning suurendada kodanike

turvalisust kohalolu ning riigikaitse väljajäetuse kaudu. Põlva malevkonna liikmete kooskäimise koht on praegu Põlva linnas Võru tn 3 asuv maleva staabi- ja tagalakeskuses. Perspektiivne Põlva maleva staabi- ja tagalakeskus on kavandamisele Lao tn 21 (katastritunnus 62001:006:0045).

Üldplaneering arvestab riigikaitse maade paiknemisega ning nende piiranguvõrdite kasutustingimustega. Olulisi negatiivseid mõjusid riigikaitse maade paiknemisest või nende kontaktvõrdite kasutusest tulenevalt ei ole oodata.

4.2.1.2. Maavarade kasutamine

Maavara on looduslik kivim, setend, vedelik või gaas, mille omadused või mille lasundi lasumistingimused vastavad kehtestatud nõuetele või uuringu tellija esitatud nõuetele ja mille lasund või selle osa on keskkonnaregistris arvele võetud.

Põlva vallas leidub vaid kohaliku tähtsusega liiva ja turvast.

Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb tagada:

- 1) maavara kaevandamisväärsena säilimine juhul, kui ei ole tegemist maavara kaevandamisega, muul viisil looduslikust seisundist eemaldamise, kasutamise ega tarbimisega käesolevas seaduses või selle alusel lubatud ulatuses;
- 2) juurdepääs maavarale;
- 3) maavara majanduslikult otstarbekas ja säästlik kasutamine.

Keskkonnaministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus võib lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

- 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;
- 2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või
- 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.

Põlva valla üldplaneeringuga ei kavandata uusi maakasutusalasid ning infrastruktuuriobjekte kaevandamata maardla alale. Maapõueseaduse § 15 lõike 7 kohaselt, kui planeeritaval maalal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering, üldplaneering, detailplaneering ja riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering planeerimiseasutuses sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega.

Üldjuhul peab planeeritava taristu kattumisel maardlaga eelistatavalt kavandama esmalt maalalt maavara kaevandamist ning seejärel objekti rajamist.

Üldplaneeringuga ei kavandata tegevusi, mis halvendaksid maavaravaru kaevandamisväärsena säilimist. Samuti ei paikne Põlva vallas maardlad olemasolevate või kavandatavate elamualade läheduses, kus nende kasutamine võiks põhjustada olulisi häiringuid.

4.2.1.3. Keskkonnamõju omavad tootmisüksused

Keskkonnamõju omavaid tootmisüksusi on Põlva vallas võrdlemisi vähe ning mitmete näol on tegu hajaasustuses paiknevate põllumajandustootjatega, kelle tootmine ei põhjusta naabruse maakasutusega konfliktsituatsiooni. Üldplaneeringu kontekstis olulisimateks tootmisobjektideks võib pidada Põlva linnas paiknevaid piimatööstuse tootmisüksust ning Põlva reoveepuhastusjaama.

Põlva linna Raudteejaama asumis paiknev piimatööstus vajab ettevõtte hinnangul toimimiseks reovee eel- ja jätkutöötlust ning biogaasijaama. Kuna need ehitised on seotud kitsalt tootmisega, siis puudub neisse liitumise võimalus väljastpoolt tootmist. Need ehitised loetakse tootmisele vajalikeks tehnorajatisteks, mida võib rajada üldplaneeringu tootmisalal (T2). ÜP koostamisel ei ole teada antud rajatiste tehnoloogiline lahendus, maht, täpne paiknemine ega muud tehnilised parameetrid, seega on ka nende mõjude hindamine antud planeerimisetapis võimatu. Nimetatud ehitiste projekteerimisel (eraldi või koos) tuleb koostada keskkonnamõjude eelhindamine ning vajadusel keskkonnamõju hindamine. Reoveepuhasti rajamisel tuleb sealjuures arvestada vabariigi valitsuse 16.05.2001 määrusega nr 171 "Kanalisatsiooniehitiste veekaitsenõuded" ning seal määratud kujade ulatusega (reoveepuhasti tehnoloogia peab olema valitud viisil, mis tagab, et kujasse ei jääks äri-ja eluhooneid ning puurkaeve).

Viimane kitsendus kehtib ka Põlva reoveepuhasti puhul. Reoveepuhasti paikneb olemasolevatele ja perspektiivsetele elamualadele võrdlemisi lähedal ning KSH koostamise ajal kehtinud kujasse¹ jääb nii olemasolevaid kui perspektiivseid elamualasid. Kuna on võimalik, et reoveepuhasti rekonstrueerimisel, reostuskoormuse olulisel vähenemisel (piimatööstuse poolt näiteks eraldi puhasti rajamise korral) või seadusandluse muutumisel on võimalik kuja vähenemine. Kuni kuja kehtimiseni ei ole võimalik kuja ulatuses eluhoonete ehitus. Seega tuleks kujasse jäävatel hoonestamata aladel eelistada määrusega nr 171 lubatud hoonestuse sihtotstarbeid.

4.2.2. Liikluskorraldus, sh kergliiklus ja planeeringuala läbivad maanteed, raudtee

Põhimaanteed Põlva valda ei läbi, kuid valla keskusesse koonduvad mitmed tugimaanteed (Kanepi–Leevaku, Põlva–Karisilla, Võru–Põlva, Põlva–Saverna, Põlva–Reola). Valla ühendatust riikliku teedevõrguga võib pidada heaks. Vabariigi Valitsuse 16.10.2013.a. korraldusega nr 448 vastu võetud "Riigimaanteede teehoiukava aastateks 2014-2020" ei näe Põlva valda ette olulisi teede rekonstrueerimisi ega uute riigimaanteede ehitusi. Kavandatud on tavapärased hooldustööd. Uute maanteetrasside rajamist ei näe ette ka üldplaneering. Üldplaneering näeb ette vajadust muuta külade põhitänavad tolmuwabaks. Jalakäijate liikumistingimuste parandamiseks ja liiklusohutuse tagamiseks on seatud siht parandada kergliiklusteede võrgustikku, selleks nähakse ette ka uued kergliiklusteede trassid.

¹ Kuja ulatus sõltub nii puhasti reostuskoormusest kui kasutusel olevate seadmete tehnilisest lahendusest. KSH koostamise perioodil on kuja ulatus avatud hoonevälistel puhastussüsteemidel 200 m kanalisatsiooniehitise hoone välisseinast, seadme külgmisest välispinnast või reoveesette tahendus- või kompostimisväljaku, biotiigi või tehis- ja avaveelise märgala, pinnasfiltersüsteemi või taimestikpuhasti välispiirjoonest.

Üldplaneeringuga ei kavandata suuremahulisi teede ehitusi või rekonstrueerimisi, seega ei ole oodata ka suuremahulist ehitusmaavarade tarvet teedeehituseks. Põlva vallas on ehitusmaavaradest teadaolevad ainult liivamaardlad (Kadaja ja Himmaste liivamaardlad). Kadaja karjääris toimub sealjuures kaevandamine. Veebruar 2017 seisuga on Keskkonnaametil pooleli Himmaste liivakarjääri kaevandamisloa taotluse menetlus, mille raames on Põlva Vallavolikogu 10.02.2016 otsusega nr 1-3/11 tingimuslikult oma nõusoleku kaevandamiseks andnud. Täiendavaid perspektiivalasid vallas kaardistatud ei ole. Täiendavaid maardlaid on võimalik registreerida ja kasutusele võtta ainult lähtudes maapõueseadusest ning see eeldab üldgeoloogilise uurimistöo või geoloogilise uuringu läbiviimist. Üldplaneering reserveerib maardlate alad tootmisalaks T4.

Põlva valda läbib Tartu-Petseri raudtee. Raudtee osas ümberkorraldusi üldplaneering ette ei näe.

Eelneva põhjal võib öelda, et olulisi muutusi üldplaneering liikluskorralduse osas ei kavanda. Kergliiklusteede võrgu tihendamist võib pidada positiivse mõjuga olevaks.

4.2.3. Olulise ruumilise mõjuga ehitised (ORME)

Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri on kinnitatud vabariigi valitsuse 01.10.2015 määrusega nr 102. Põlva valla üldplaneering ei näe ette ORME kavandamist valla territooriumile.

4.2.4. Jäätmekäitlus ja jääkreostus

Põlva vallas on olemasolev jäätmejaam. Üldplaneering ei näe ette täiendavate jäätmejaamade vms üldplaneeringuga määratavate jäätmekäitluskohtade rajamist. Sellest lähtuvalt puudub ka jäätmekäitlusest tulenev täiendav keskkonnamõju.

Põlva vallas on üks praeguseks suletud tavajäätmeprügila (Adiste). Prügilale on suletud vastavalt sulgemiskavale ja –projektile ning keskkonnamõju hindamisele. Prügilale on kehtestatud seire- ja järelhooldenõuded, mille täitmist jälgivad Keskkonnaamet ja -inspeksioon.

Põlva vallas on EELISE andmetel registreeritud 6 jääkreostusobjekti, nendest nelja puhul on teadaolevalt jääkreostus likvideeritud või ohustatud. Jääkreostusobjektide andmed on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 7. Jääkreostusobjektid Põlva vallas

KKR kood	Nimetus	Seisund	Reostuse allikas	Asukoht	ÜP kohane maakasutus
JRA0000084	Põlva Tarbijate Ühistu endine Linavabrik	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud		Põlva maakond, Põlva vald, Põlva vallasise linn	S
JRA0000075	Plaki järve jääkreostusala	Jääkreostuse likvideerimiseks ei ole meetmeid rakendatud		Põlva maakond, Põlva vald, Orajõe küla	K
JRA0000065	endine Põlva EPT naftabaas	Jääkreostusobjekt on ohustatud (reostusallikas on elimineeritud)	Hoidla	Põlva maakond, Põlva vald, Põlva vallasise linn	T2
JRA0000063	endine Põlva masuudihoidla	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud	Lekkega seotud õnnetuspaik	Põlva maakond, Põlva vald, Põlva vallasise linn	T2
JRA0000062	Kuremäe ABT	Jääkreostuse likvideerimiseks ei ole meetmeid rakendatud	Lekkega seotud õnnetuspaik	Põlva maakond, Põlva vald, Rosma küla	T1
JRA0000026	Põlva Teedevalitsuse asfaltbetoonitehas	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud	Tööstus	Põlva maakond, Põlva vald, Himmaste küla	L

Allikas: EELIS, 2016.

Väiksemaid jääkreostuskoldeid võib esineda ka teistel endistel tööstusaladel. Jääkreostusobjektide puhul komplitseerib olukorda ebamäärane vastutus tekkinud keskkonnareostuse eest ning reostunud pinnase koguse hindamise keerukus. Võimaliku

reostusega aladel tuleb eelistada edasist kasutamist tööstusaladena. Tööstusalade arendamisel eelkõige mittetööstuslikul eesmärgil tuleb muu hulgas hinnata pinnasereostuse esinemise võimalikkust.

4.3. Mõju sotsiaal majanduslikule ja kultuurilisele keskkonnale

4.3.1. Sotsiaalne infrastruktuur

Põlva valla elanikud tarbivad teenuseid eelkõige valla keskses Põlvas. Planeeringu koostamisel ja edasistel arengutel tuleb arvestada, et elanikkond piirkonnas kahaneb. Sellest lähtuvalt on eelistatud olemasoleva asustusstruktuuri hoidmine ja tihendamine. Ulatuslike uute arendusalade kavandamine koos vajaliku sotsiaalse infrastruktuuriga on ebamõistlik.

Üldplaneering näeb ette perspektiivsed mängu- ja spordiväljakud.

Üldplaneeringu lahenduse realiseerumine avaldab positiivset mõju piirkonna sotsiaalsele infrastruktuurile.

4.3.2. Puhkealad, sh nende paiknemine ja piisavus

Põlva valla üldplaneeringu lahenduses on määratud puhkealade paiknemine. Planeering eristab ehitiste rajamise õigusega puhkealasid ja alasid kus on lubatud rajada ka ehitisi.

Puhke- ja virgestusalade paiknemist võib pidada heaks. Need lähtuvad suuresti olemasolevatest puhkeotstarbel paiknevatest aladest ja on kavandatud elamualadele hästi ligipääsetavasse kaugusele ning valdavalt tootmisaladest eemale.

Põlva vallas asub üks ametlik supelrand, mis paikneb Põlva paisjärve edelakaldal. Üldplaneering näeb ette, et supelranda võib laiendada reserveeritud puhkeala (P2) ulatuses ilma detailplaneeringuta ja sellist tegevust ei loeta üldplaneeringut muutvaks. Teiste kasutatavate ujumiskohtade puhul on oluline tagada kallasradade ning ligipääsuteede läbitavus. Üldplaneering määrab peamised säilitamist vajavad ligipääsud kallasradadele. Läbitavuse küsimused vajavad kohaliku omavalitsuse (ja vastavate teiste ametkondade) poolset pidevat järelevalvet.

Üldplaneeringu lahenduse realiseerumine avaldab positiivset mõju puhkamisvõimalustele, seda nii kohalike elanike kui ka turistide jaoks.

4.3.3. Miljööväärtuslikud alad ja väärtuslikud maastikud

4.3.3.1. Miljööväärtuslikud alad

Üldplaneering määrab miljøöväärtusliku hoonestusalana:

- ala Põlva linnas, paisjärve ida kaldal. Omanäoliste, valdavalt sõjajärgel perioodil rajatud puitelamutega ala. Ala eesmärk on hoonestusstruktuuri ja arhitektuurse üldilme, ehitusjoone ja põlispuude säilitamine. Välisviimistluse muutmisel tuleb järgida algseid kujundusprintsipi.
- ala Põlva linnas, kesklinna ja Käisi-Piiri asumis. Sõjajärgel perioodil ning 1960ndatel aastatel rajatud hoonetega ajalooline linna keskuseala. Põllu tänava piirkonda jääb

ulatuslik 1950ndatel ja 1960ndatel rajatud elamute ala ühtse haljastusstruktuuriga. Nurme tn ääres paiknevad 1960ndatel ehitatud 2-korruseliste mitme trepikojaga elamud. Alal paikneb ka 15. sajandist pärit Põlva kirik ja selle lähiümbruses 20. sajajandi algusest pärit hooned. Ala eesmärk on säilitada hoonestusala ehitusmahte ja -joont, arhitektuurset üldilmet (sh piirete kõrgus), haljastusskeemi (sh põlispuude säilitamine, hekkide kasutamine piirdena). Välisviimistluse muutmisel tuleb järgida algeid kujundusprintsiipe.

Miljööväärtuslike alade määramisel on lähtutud vallas paiknevatest kultuuriloolise väärtusega aladest. Üldplaneeringus seatud hoonestustingimused tagavad võimalused miljööväärtuslike alade kaitseks.

4.3.3.2. Väärtuslikud maastikud

Põlva valda jäävad järgnevad väärtuslikud maastikud: Kiidjärve-Kärsa väärtuslik maastik ja Vana-Võru mnt ehk Postitee väärtuslik maastik.

Suures osas kattub Kiidjärve-Kärsa väärtuslik maastik rohevõrgustiku tuumalaga. Kattuval osal, st rohevõrgustiku tuumaalal, on keelatud igasugune ehitustegevus. Ahja jõe ürgoru maastikukaitsealal määratleb maakasutus- ja ehitustingimused Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala üldplaneering. Planeeringus on määratletud nn arendatavad alad, kus on seatud täpsemad tingimused ehitustegevusele.

Postitee väärtusliku maastiku alal ja Postiteega piirnevatel aladel tuleb lähtuda Postitee hoolduskavast (Artes Terrae OÜ, 2003), Postitee hooldusplaanist (Artes Terrae OÜ, 2005) ning tööst "Postitee väikevormid ja disainielemendid" (Laika, Belka ja Strelka OÜ, 2007). Üldplaneering lähtub antud aladel eelnevalt koostatud töödest ning maakasutuse muudatusi ei kavanda.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kui rakendatakse üldplaneeringus sätestatud meetmeid väärtuslike maastike ja miljööväärtuslike alade kasutamisele, siis on tagatud nende säilimine.

4.3.4. Ajaloo- ja kultuurimälestised

Maa-ameti kultuurimälestise rakenduse kohaselt asub Põlva valla territooriumil hulgaliselt muinsuskaitseobjekte, mistõttu võib objektide vahetus läheduses teostavad ehitustööd, kaevandustegevus vms tegevused omada negatiivset mõju valla kultuurimälestistele.

Kultuurimälestised on riikliku kaitse all olevad kinnis- või vallasmälestised või terviklik ehitiste rühm, millel on ajalooline, arheoloogiline, arhitektuuriline või muu kultuuriväärtus.

Muinsuskaitseadus reguleerib mälestiste omanike ja valdajate õigusi ning kohustusi kultuurimälestiste ja muinsuskaitsealade kaitse korraldamisel, samuti mälestiste ning muinsuskaitsealade säilimise tagamise. Muinsuskaitseaduse § 25 alusel kehtestatakse kinnismälestise kaitseks kaitsevöönd. Kaitsevööndiks on 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti. Muinsuskaitseameti kirjaliku loata on kinnismälestise kaitsevööndis keelatud:

ehitamine, teede, kraavide ja trasside rajamine, muud mulla- ja kaevetööd ning maaparandustööd; kinnismälestise vaadeldavuse sulgemine.

Kultuurimälestised on kajastatud valla üldplaneeringus ning nendele kehtivad kaitsetingimused on märgitud üldplaneeringu seletuskirjas.

Muinsuskaitseamet ja Kultuuriministeerium on läbi viinud Eesti 20. sajandi arhitektuuri kaardistamise projekti. Inventeerimise aruandes juhitakse tähelepanu ehitistele, mis vajavad riikliku kaitse alla võtmist, Muinsuskaitseameti poolt arvele võtmist või omavalitsuse poolset kaitset. Aruandes on kajastatud ennesõjaaegsed hooned (vallamajad, kooli- ja seltsimajad jne) ning nõukogude perioodi arhitektuuri parem osa. Põlva valla üldplaneeringus on kaardistatud objektid kajastatud.

Samuti kajastab üldplaneering Põlva vallas leitud arheoloogiapärandi objekte, mida ei ole jõutud veel kaitse alla võtta.

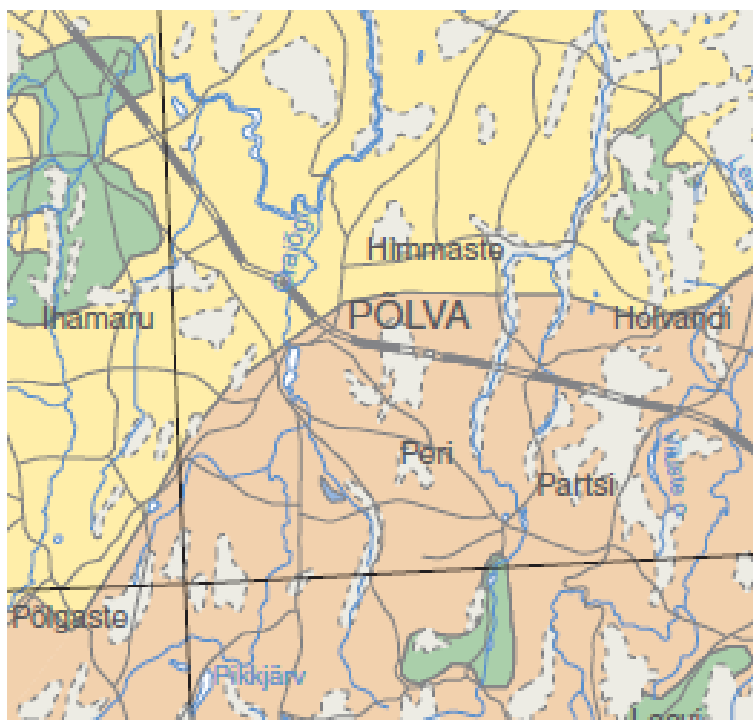
Üldplaneeringuga täiendavaid objekte kohaliku kaitse alla ei võeta.

Eeldusel, et järgitakse mälestiste ja nende kaitsevööndite alal kehtivaid tingimusi ning tehakse piisavalt koostööd Muinsuskaitseametiga, ei kaasne üldplaneeringu elluviimisega ohtu kultuuri- ja ajaloopärandi säilimisele. Üldplaneeringu koostamine ja elluviimine on pärandi seisukohast positiivse mõjuga, kuna selle käigus on kaardistatud väärtused.

4.3.5. Inimese tervis ja vara

4.3.5.1. Radoonirisk

Eesti Geoloogiakeskuse koostatud radooniriski kaardi kohaselt esineb Põlva vallas lisaks normaalse radooniriskiga aladele pinnaseid, mille radoonitase on kohati kõrge. **Sellistele pinnastele suuremate elamualade ja tundlike sotsiaalobjektide planeerimisel ja projekteerimisel on soovitatav teostada pinnase radoonisisalduse mõõtmine ja lähtuvalt reaalsest radoonitasemest kavandada meetmed radooni leviku tõkestamiseks siseruumidesse. Vastavate uuringute kohustus tuleb ette näha detailplaneeringu lähteülesandes või projekteerimistingimustes.**

- Madala radooniriski ala, madala looduskiirgusega pinnased (peamiselt liivad ja aleuriidid). Kõrge radooni tase majade siseõhus esineb harva.
Low radon risk area. Soils, mainly sands and silts, with low radioactivity. Unusual with high radon levels in houses.
- Normaalse radooniriski ala, normaalse looduskiirgusega pinnased. Lokaalselt võib esineda kõrge ja madala radoonisisaldusega pinnaseid.
Normal radon risk area. Soils with normal radioactivity. Small areas with low and high radon ground can occur.
- Alad, kus kohati võib esineda kõrge radoonisisaldusega pinnaseid. Valdavalt moreen ja liustikuvee (jäajärvede ja glatsiofluviaalsed) setted. Kohati võib olla radoonisisaldus majade siseõhus kõrge.
Areas with local occurrences of high radon ground. Areas, dominated by till or glaciofluvial and glaciolacustrine sediments, with locally enhanced radioactivity. Areas where some houses may have high radon levels.
- Kõrge radooniriski alad, kus avanevad uraani rikkad Dictyonemakilt, fosforiit ja oobolusliivakivi ning pinnastes esineb rohkesti nende kivimite fragmente. Radoonisisaldus majade siseõhus on sageli kõrge.
High radon risk area. Areas where uranium-rich Dictyonema shale, Obolus sandstone, and phosphorite occur in soils and outcrops. High radon levels in houses are common.

Joonis 5. Väljavõte Eesti radooniriski kaardist

4.3.5.2. Ohtlikud ettevõtted

Põlva valla territooriumil paikneb kolm ohtlikku ettevõtet. Nendeks on Alexela Oil AS Põlva tankla (ohuala raadius 384 m), Olerex AS Põlva tankla (ohuala raadius 400 m) ja Tere AS Põlva tootmine (ohuala raadius 1100 m). Tanklates käideldakse bensiini, diislikütust ja vedelgaasi. Tanklate ohu tüübiks on soojuskiirgus/ülerõhk. Tere AS käitleb ohtlikest ainetest ammoniaaki, naatriumhüdroksiidi, väävelhapet ja lämmastikhapet. Ohutüübiks on mürgisus. Ohtlike ettevõtete tegevust reguleerib majandus- ja taristuministri 01.03.2016 määrus nr 18 "Nõuded ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte kohustuslikele dokumentidele ja nende koostamisele ning avalikkusele edastatavale teabele ja õnnetusest teavitamisele". Vastavalt Kemikaaliseaduse § 32 lõike 4 punkti 3 alusel tuleb ohtliku ettevõtte ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte ohualasse jääva maa-ala planeerimisel või sinna ehitise kavandamisel arvestada, kas õnnetuse ennetamiseks kavandatud meetmed on piisavad.

Üldplaneeringuga ei muudeta olulisel määral olemasolevate ettevõtete ohualade maakasutust. **Detailplaneeringute koostamisel ohtlike ettevõtete ohualas on omavalitsusel õigus nõuda**

planeeringu kohta koostatavat riskianalüüsi, mis arvestab nii planeeringuala mõjutavaid olemasolevaid kui ka objektist endast tulenevaid riske.

Üldplaneering näeb ette piimatööstuse territooriumile biogaasijaama rajamise võimalust. **Lähtuvalt jaama rajamisest tuleb jaama omanikul ajakohastada oma riskianalüüsi jm ohtlikele ettevõtetele kohustuslikke dokumente. Ohtliku ettevõtte käitajal tuleb järgida kõiki kehtivaid ohutusnõudeid ohtude minimeerimiseks.**

Põlva vallal maakonnakeskusena puudub riskianalüüs. Seega tuleb piirkonna puhul arvestada Lõuna-Eesti päästeala hädaolukordade riskianalüüside regionaalse kokkuvõttega (heaks kiidetud Lõuna-Eesti regionaalse kriisikomisjoni 13.11.2014 istungil). Soovitav on koostada Päästeameti Lõuna päästkeskuse metoodika alusel Põlva maakonnakeskusele riskianalüüsi.

Põlva valla territooriumit läbib maagaasi ülekandevõrk (D-kategooria) ning tarbijate varustamiseks on rajatud A- ja B-kategooria gaasitorustikud. Uusi ühendusi üldplaneeringuga ei ole kavandatud. Hoonete ehitamist D-kategooria gaasitorustiku läheduses reguleerib standard EVS 884:2005, mille alusel arvutatakse minimaalselt lubatav vahekaugus olemasolevast torustikust. Sõltumata arvutuse tulemusest on minimaalselt lubatav kaugus D-kategooria gaasitorustikust 25 m, mis peab tagama minimaalse ohutusala säilimise. Reeglina annab standardis toodud arvutuskäik suurema kuja ulatuse kui 25 m. Kitsenduse olemasoluga tuleb arvestada edasiste planeeringute koostamisega. Gaasitorustike riskihinnangud on näidanud, et ülekandetorustiku võimaliku hädaolukorra tagajärjed võivad olla rasked (materiaalne kahju, keskkonnamõju, inimohvrid jm), ent nende esinemise tõenäosus on väga väike.

4.3.5.3. Tootmistegevuse ja kütmise mõju õhukvaliteedile

Välisõhu saastelubade alusel on peamisteks saasteaineteks tahked osakesed ja põlemisgaasid.

Õhukvaliteedi ülepinnalisi uuringuid teadaolevalt Põlva valla territooriumil teostatud ei ole ning õhukvaliteedi püsiseirejaamu piirkonnas ei paikne. Saasteainete piirnõuete pistelisi ületamist pole mõõtmistega teadaolevalt tuvastatud.

Üldplaneeringuga kavandatavate tootmisalade mõju õhukvaliteedile ei ole võimalik ilma tootmisaladel tegutsema hakkavate ettevõtete iseloomu teadmata hinnata. Välisõhu kvaliteedile avalduvale mõjule tuleb tähelepanu pöörata uute ettevõtete planeeringute, ehituslubade ja tegevuslubade menetlusel. Näiteks tuleks kohalikul omavalitsusel ehitusprojektide kooskõlastamisel ja kasutuslubade andmisel jälgida ka võimalikku välisõhu saasteloa kohustust (üle künnisvõimuse ulatuvate kütteseadmete, värvitöökodade jms korral) ning selle vajadusel nõuda ka loataotluse esitamist ehitusprojekti juurde. Tagada tuleb, et välisõhu saasteloa või kompleksloa kohustusega ettevõtted ka vastavaid lube omaks ning lubades sätestatud tingimusi täidaks.

Kütteperioodil võib eramute kohtküte põhjustada tavapärasest kõrgemat foonisaastet. Väikeelamute kütmine toob endaga kaasa eelkõige tahkete osakeste (peentolm) kontsentratsioonide suurenemise, kuna eramutes kasutatakse kütusena sageli puitu, palleid ja turbabriketti, mille põletamine annab võrdlemisi suure tahkete osakeste heitme.

Piirkonna õhukvaliteedi seisukohast eelistatuid variandid on kaugkütte kasutamine või kohtkütte arendamine maagaasi baasil.

Kokkuvõttes kaasneb valla territooriumil toimuva tootmistegevusega ja kütmisega välisõhu kvaliteedile nõrk negatiivne mõju. Käesoleval ajal ei ole ette näha tegevust mis põhjustaks saasteainete piirväärtuse ületamist väljapool tootmisterritooriume. Uute tootmisettevõtete puhul tuleb jälgida nende välisõhu saasteloa või kompleksloa kohuslaseks olemist.

4.3.5.4. Liikluse mõju õhukvaliteedile

Õhukvaliteeti mõjutavad ka liiklusest tulenevad heitgaasid.

Liiklussagedused on Põlva vallas võrdlemisi madalad ning olulist mõju valla õhukvaliteedile laiemalt ei avalda. Siiski võib esineda kõrgemaid heitgaaside kontsentratsioone kõrgema liiklussagedusega teede vahetus läheduses.

Üldplaneeringuga ei ole otseselt keelatud elamute kavandamine maanteed kaitsevöönditesse. Kaitsevööndisse tundlike objektide rajamisel tuleb detailplaneeringute koostamisel arvestada kõrgendatud õhusaaste ja müratasemeid ning vajadusel ette näha leevendavad meetmed.

Head õhukvaliteeti aitab säilitada asumikeskustes äri- ja ettevõtlusalade arendamine, kuna seeläbi võimaldatakse elanikel saada esmavajalikke toidu- ja tarbekaupu ning teenuseid kodu lähedalt, mis aitab vähendada autosõite kaugemalasuvasse suurtesse kaubandus- ja teeninduskeskustesse. Õhukvaliteedi tõstmisele mõjub positiivselt ka kergliiklusteede ja puhkealade määratlemine, kuna see tõstab elanike tervislikke eluviise ning pikemas perspektiivis vähendab vajadust autoga liiklemiseks.

Eelnevast tulenevalt võib väita, et Põlva valla liiklusest tulenevat õhukvaliteedi piirnormide ületamist ei kaasne ning see ei põhjusta täiendavat negatiivset mõju inimeste tervisele ega heaolule. Maanteed kaitsevööndisse tundlike objektide kavandamisel tuleb arvestada õhu saasteainete piirnormide ületamise võimalikkust ning vajadusel näha ette leevendavaid meetmeid.

4.3.5.5. Tootmistegevuse mõju müratasemetele

Uute tootmisobjektide rajamisel tuleb igakordselt tähelepanu pöörata müra mõjule ning vajadusel kavandada leevendusmeetmeid. Uute elamumaade kavandamisel või üksikute eluasemete rajamisel tootmisobjektide lähialadele tuleb arvestada kaasneva müraga. Vajadusel peab mürataseme kontrollmõõtmised läbi viima elamuala arendaja detailplaneeringu koostamise raames. Detailplaneeringualadel, mis jäävad potentsiaalselt tootmisobjektide müra mõjualasse, näha ette võimalusel kõrghaljastuse säilitamine kavandatavate müratundlike objektide ja müraallikate vahelisele alale.

Kokkuvõttes on müraolukord Põlva vallas hea ning olulised probleemid seoses tootismüraga puuduvad.

4.3.5.6. Liikluse mõju müratasemetele

Kuna teede liiklussageduses on võrdlemisi madalad, siis ei kaasne ka liiklusest tulenevaid kõrgeid müratasemeid, seda ka raudteemüra puhul. Kohatise liiklusemüra normtasemete ületamisi võib esineda suurema liiklussagedusega teede kaitsevööndite ulatuses. Kuna üldplaneeringuga kavandatakse uusi elamualasid ka teede kaitsevöönditesse, siis tuleb arvestada võimalike kõrgemate müratasemetega kõrgema liiklussagedusega teede äärsete alade detailplaneeringute koostamisel. Maanteede äärsete alade detailplaneeringute koostamise raames on soovitatav teostada liiklusemüra hinnang ning rakendada hinnangust tulenevalt sobilikke leevendavaid meetmeid negatiivse mõju vältimiseks.

Üldplaneeringu üldistusastme puhul ei ole võimalik KSH raames anda sellistele objektidele täpset mürahinnangut. Oluline on, et objektide planeerimisel ja projekteerimisel tagatakse müranormidele vastavus elamualadel ja ühiskondlike hoonete aladel. Mürarikaste objektide planeerimisel ja projekteerimisel tuleb teostada mürahinnang ning vajadusel rakendada leevendavaid meetmeid, sh kavandada vajadusel müratõkkeid (vallid, seinad jms).

Kokkuvõtvalt ei esine Põlva vallas olulisi liiklusest tulenevaid müraprobleeme. Müra normtasemete ületamisi võib esineda kõrgema liiklussagedusega teede kaitsevööndite ulatuses. Kuna uusi elamualasid on kavandatud ka maanteede äärsetele aladele, siis tuleb vastavate detailplaneeringute koostamisel arvestada võimalikke kõrgemaid müratasemeid ning vajadusel planeerida müratõkkeid.

4.3.5.7. Müra edasisel planeerimisel

Alates 01.01.2017 a kehtima hakkav atmosfääriõhu seadus sätestab, et uute planeeringute koostamisel tuleb tagada, et planeeringu elluviimisel ei ületataks piirkonna jaoks kehtestatud müra normtasemeid. Uute planeeringute puhul peab tagama planeeringust huvitatud isik, et müra sihtväärtust ei ületataks. Mürakategooriad, millest tuleb lähtuda müra normtasemete määramisel, määratakse sealjuures vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele järgmiselt:

- 1) I kategooria – virgestusrajatise maa-alad;
- 2) II kategooria – haridusasutuse, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeametuse ning elamu maa-alad, rohealad;
- 3) III kategooria – keskuse maa-alad;
- 4) IV kategooria – ühiskondliku hoone maa-alad;
- 5) V kategooria – tootmise maa-alad;
- 6) VI kategooria – liikluse maa-alad.

Kuna atmosfääriõhu seaduses määratud maakasutuse juhtotstarvete nimetused erinevad Põlva üldplaneeringus esitatud maakasutustest tuleb üldplaneeringus edasiste segaduste vältimiseks määrata juhtotstarvete vastavus. KSH teeb ettepaneku järgmiseks määratluseks:

- 1) I kategooria – puhkealad;
- 2) II kategooria – elamualad, üldkasutatav ala kui sellel paikneb haridusasutus, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande asutus, kompensatsiooniala;
- 3) III kategooria – segahoonestusalad;
- 4) IV kategooria – üldkasutatavad alad;
- 5) V kategooria – tootmisalad;

6) VI kategooria – transpordiala.

Transpordimaa ja tootmismaa sihtotstarbega alad teiste juhtotstarbega aladel võib arvata vastavalt VI ja V kategooriasse.

Kohaliku omavalitsuse üksused koostavad atmosfääriõhu kaitse seaduse kohaselt välisõhu mürakaardi hiljemalt 2019. aasta 30. juuniks ja müra vähendamise tegevuskava 2020. aasta 30. juuniks.

Planeeringu ja KSH koostamisel on tõstatud küsimus (Keskkonnaministeerium 04.01.2017 nr 7-1/17-2-1) vaiksete alade planeerimise ja säilitamise osas Põlva vallas. Vaiksete alade määramist käsitleb Eesti seadusandlus väga vähesel määral. Keskkonnaministri 20.10.2016 määruse nr 39 „Välisõhu mürakaardi, strateegilise mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava sisu kohta esitatavad tehnilised nõuded ja koostamise kord“ kohaselt on vaikne piirkond I mürakategooria ala. Vaiksed alad on senini teadaolevalt määratud Tallinna ja Tartu strateegiliste mürakaartide ja keskkonnamüra vähendamise tegevuskavade koostamisel. Üldjuhul eeldabki vaiksete alade kaardistamine mürakaardi olemasolu ehk siis oleks Põlva valla puhul otstarbekas vaiksete alade kaardistamine teostada atmosfääriõhu kaitse seaduse kohase omavalitsuse mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava koostamise raames.

Vaiksete alade definitsioon on mõnevõrra erinev, aga üldjoontes peab vaikne ala täitma kolme tingimust:

1. ala peab olema avalikult puhkeotstarbeks kasutatav;
2. ala peab olema piisavalt suur (erinevates dokumentides alates 3 või 5 ha-st);
3. päevane müratase on ≤ 55 dB.

Potentsiaalselt vaigse ala mõistele vastavad alad Põlvas on: Intsikurmu parkmets, Lambamägi ja Oodsi mägi.

Peamised ohud, mis vaigseid alasid kahjustavad, on erinevad planeerimistegevused, peamiselt uute magistraalteede, elamurajoonide või tööstuste planeerimine vaigsete alade juurde või alade asemele. Selliseid tegevusi tuleb vaigsete alade läheduses vältida.

Uute vaigsete alade määratlemisel/rajamisel tulevikus tuleks järgida põhimõtet, et kõrgete müratasemetega alade lähedal peaks olema vaigseid alasid. Siis on kõrgete müratasemete poolt mõjutatud eluhoonete elanikel võimalik minna puhkuse eesmärgil madala müratasemega vaigsetele aladele.

4.3.5.8. Kliimamuutuste mõju

Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava 2030 kohaselt pole Eestis kliimamuutused nii äärmuslikud kui paljudes teistes maailma ja Euroopa Liidu riikides, kuid ka meil võib prognooside alusel 21. sajandi jooksul oodata järgmisi muutusi:

- temperatuuritõus, mis on Eestis 20. sajandi teises pooles olnud kiirem kui maailmas keskmiselt, sellest tulenevad jää- ja lumikatte vähenemine; kuuma- ja põuaperioodid; muutused taimekasvus; võõrliikide, sh uute taimekahjurite ja haigustekitajate levik, külmumata ja liigniiske metsamaa, mis piirab raievõimalusi, sesoonsete energiatarbimistippude muutused; elanike terviseprobleemide sagenemine jms;

- sademete hulga suurenemine eriti talveperioodil ja sellest tulenevad üleujutused, kuivenduskraavide ja -süsteemide ning paisude hoolduse mahu suurenemine, jõgede kaldaerosiooni ja sellest tuleneva kaldakindlustamise mahu suurenemine, surve elamute/rajatiste ümberpaigutamiseks, kaevandusvete pumpamismahu suurenemine jms;
- merepinna tõus ja sellest tulenev kaldaerosioon, oht kaldarajatistele, surve ehitiste ümberpaigutamiseks jms;
- tormide sagenemine ning sellest tulenevad nõuded taristu ja ehitiste vastupidavusele ja tormitagajärgede likvideerimise võimele.

Põlva valla kontekstis võib eelnevast olulisemaks pidada sademetest tulenevate ajutiste üleujutuste suurenemist ning tormide sagenemist, mis võivad mõjutada teede läbitavust (nt kõrgvete ajal üleujutataval Himmaste-Taevaskoja teelõigul Himmaste sillast Taevaskoja suunas) ja taristu seisundit (elektrikatkestuste sagenemine, teede seisundi halvenemine jms). Samas ei ole tegu otseselt ruumilise planeerimise küsimustega, mida annaks üldplaneeringuga lahendada. Kuna vallas puuduvad otseselt veekogudest põhjustatud üleujutusala, siis ei ole asjakohane üldplaneeringus rakendada asustuse suunamist (nt üleujutust põhjustada võivatest veekogudest eemale).

4.4. Kaudsed mõjud ja koosmõjude esinemine

Kuna keskkonnamõjude hindamise aspektist (eeskätt võimalike koosmõjude hindamisel) on oluline ka olemasolevate ja kavandavate tegevuste võimalik koosmõju ning üldplaneeringuga kavandatud tegevustega kaudselt seotud mõjud, siis järgnevalt on käsitletud Põlva vallas koosmõjude esinemise võimalikkust.

Mõju looduskeskkonnale: üldplaneeringu koostamisel on läbivalt arvestatud, et ei esineks olulist negatiivset keskkonnamõju looduskeskkonnale, eelkõige kõrge loodusväärtusega objektidele. Kaitsealuste loodusobjektide aladele uusi maakasutustingimusi ei ole kavandatud.

Mõju sotsiaalsele keskkonnale: planeeringu eesmärgiks on kujundada Põlva vallast meeldiv elamis- ja ettevõtluspiirkond, kus elamine oleks sobitatud senisesse rahulikku miljöösse ning tootmisel ei ole olulist kahjulikku keskkonnamõju. Planeeringuga kavandatavatel maakasutustingimuste järgimisel on kumulatiivselt positiivne mõju. Planeeringuga eelistatakse olemasolevate keskusalade arendamist, mis aitab tagada parema teenuste kättesaadavuse.

Mõju tervisele: kavandatavatel tegevustel kumulatiivselt positiivne mõju inimese tervisele, nt läbi puhkealade kavandamise, mis soodustavad vaba aja veetmist vabas õhus. Planeeritavate tootmisalade puhul on need kavandatud endiste tootmisalade piirkondadesse ning seega on arvestatud, et arendustegevus ei mõjutaks negatiivselt otseselt inimeste tervist.

Mõju kultuurilisele keskkonnale: üldplaneeringuga kavandatav lahendus toetab kõrge kultuurilise ja ajaloolise väärtusega alade väärtustamist ja säilimist. Üldplaneeringu koostamisel on lähtutud põhimõttest, et säiliks olemasolev kultuuripärand.

Mõju majanduslikule keskkonnale: erinevate maakasutuse sihtotstarvetega maade arendamine (tootmiseks, teeninduseks, rekreatiivaladeks) ning seda toetava taristu ning teede arendamisel on majanduslikule keskkonnale kumulatiivselt positiivne mõju.

5. Negatiivse keskkonnamõju vältimise või leevendamise meetmed ning soovitused planeeringusse

Põlva valla üldplaneering ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine on paralleelselt koostatud dokumendid. Planeeringu koostamisel on jooksvalt arvestatud KSH tulemusi. Järgnevalt on esitatud täiendavalt soovitud edasiseks arendustegevuseks, mis aitaksid võimalikke keskkonnamõjusid leevendada või vältida:

- Projekti või keskkonnaloa andmise tasandil hinnata konkreetse tegevuse mõjusid looduskeskkonnale. Planeeringute ja ehitusprojektide menetlemisel tuleb arvestada kaitsealuste taime- ja loomaliikide teadaolevate elupaikadega. Samuti uute planeeringute koostamisel looduslikus seisundis aladele on soovitatav teostada planeeringu koostamise raames elustiku inventuur.
- Ahja looduslal tuleb lähtuda Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala üldplaneeringust sh tuleb uutel elamualadel koostada detailplaneering ja keskkonnamõju (strateegiline) hindamine, sh Natura asjakohane hindamine. Detailplaneeringu koostamine on kohustuslik Ahja jõe ürgoru maastikukaitsealal igasuguse arendustegevuse korral, v.a: üksikelamu, suvila ja aiamaja kõrvalhoonete ja teiste kuni 20 m² ehitusaluse pindalaga väikehoonetel; ning üksikelamu, suvila, aiamaja ja nende kõrvalhoonete laiendamisel kuni 33% maapealsest kubatuurist.
- Põlva paisjärve ja Plaki järve osas tuleks valla edasisel arendusel leida vahendeid koostatud tervenduskavade elluviimiseks.
- Nõrgalt kaitstud või kaitsmata põhjaveega aladel tuleb eelistada väiksema reostusriskiga tootmist.
- Uue puurkaevu rajamisel ja kasutamisel tagada põhjavee kaitse reostuse eest ning kasutusest väljasolevad kaevud tuleb nõuetekohaselt tamponeerida.
- Uute suuremate elamualade puhul tagada nende veevarustus ühisveevärgist.
- Viljakad (üle 40 boniteediga) põllumaad tuleb võimalusel hoida kasutuses põllumajandusliku maa või avamaastikuna, nt rohumaa.
- Riigikaitsealuste ehitiste piiranguvööndi ulatuses tuleb kõik planeeringud ja projekterimistingimused või nende puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis kooskõlastada Kaitseministeeriumiga.
- Võimaliku reostusega aladel tuleb eelistada edasist kasutamist tööstusaladena. Tööstusalade arendamisel eelkõige mittetööstuslikul eesmärgil tuleb muu hulgas hinnata pinnasereostuse esinemise võimalikkust detailplaneeringute ja ehitusprojektide koostamisel.
- Vallas asuv piimatööstus on väljendanud soovi biogaasijaama ning reoveepuhasti rajamiseks. ÜP koostamisel ei ole teada antud rajatiste tehnoloogiline lahendus, maht, täpne paiknemine ega muud tehnilised parameetrid, seega on ka nende mõjude hindamine antud planeerimisetapis võimatu. Nimetatud ehitiste projekterimisel (eraldi või koos) tuleb koostada keskkonnamõjude eelhindamine ning vajadusel keskkonnamõju hindamine. Reoveepuhasti rajamisel tuleb sealjuures arvestada vabariigi valitsuse 16.05.2001 määrusega nr 171 „Kanaliseerimisprojektide veekaitsemeetmed“ ning seal määratud kujade ulatusega (reoveepuhasti tehnoloogia peab olema valitud viisil, mis tagab, et kujasse ei jääks äri- ja eluhooneid ning puurkaeve).
- Põlva reoveepuhasti paikneb olemasolevatele ja perspektiivsetele elamualadele võrdlemisi lähedal ning KSH koostamise ajal kehtinud kujasse jääb nii olemasolevaid kui perspektiivseid elamualasid. Perspektiivsed elamualad on reserveeritud kuna on võimalik, et reoveepuhasti rekonstrueerimisel, reostuskoormuse olulisel vähenemisel (nt

toiduainetööstuse poolt eraldi puhasti rajamise korral) või õigusaktide muutumisel on võimalik ka kuja muutumine väiksemaks. Kuni kuja kehtimiseni ei ole võimalik kuja ulatuses eluhoonete ehitus. Seega tuleks kujasse jäävatel hoonestamata aladel eelistada VV 6.05.2001 määrusega nr 171 „Kanaliseerimisega seotud veekaitsemeetmed“ lubatud hoonestuse sihtotstarbeid.

- Uute tootmisettevõtete puhul tuleb jälgida nende välisõhu saasteloa, jäätmeloa või kompleksloa kohuslaseks olemist. Tagada tuleb, et keskkonnaloa kohustusega ettevõtteid ka vastavaid lube omaks ning lubades sätestatud tingimusi täidaks.
- Mürarikaste objektide planeerimisel ja projekteerimisel tuleb teostada mürahinnang ning vajadusel rakendada leevendavaid meetmeid. Samuti on soovitatav mürahinnang teostada elamuvalade planeeringute osas juhtudel kui elumuala kavandatakse mürarikka tootmisala, maantee või raudtee lähialale. Tagada tuleb müranormidele vastavus elamuvaladel ja ühiskondlike hoonete aladel.
- Maa-alade edasisel planeerimisel tuleb, juhul kui planeeringuga või projektiga hõlmatavale alale jääb mälestis või selle kaitsevöönd, teha koostööd Muinsuskaitseametiga ning arvestada täiendavate uuringute vajadusega ja võimalike täiendavate piirangutega. Vältida tuleb hoonestuse kavandamist mälestise kaitsevööndi alale, välja arvatud juhul, kui Muinsuskaitseametiga on saavutatud vastav kokkulepe.
- Lisaks registreeritud kultuurimälestistele arvestada edasisel planeerimisel ja projekteerimisel ka kaitse alla võtmata arheoloogiliste leidude ja 20 saj arhitektuuriobjektidega .
- Eesti radooniriski kaardi kohaselt esineb Põlva vallas pinnaseid, mille radoonitase võib olla kohati kõrge. Sellistele pinnastele suuremate elamuvalade ja tundlike sotsiaalobjektide planeerimisel ja projekteerimisel on soovitatav teostada pinnase radoonisisalduse mõõtmine ja lähtuvalt reaalsest radoonitasemest kavandada meetmed radooni leviku tõkestamiseks siseruumidesse.

6. Alternatiivide võrdlemine

Käesolevas töös on käsitletud kahte tegevusalternatiivi:

Alternatiiv 0 – ehk olukord, kus koostatavat üldplaneeringut ei kehtestata ning jätkuvad praegused arengusuunad, mis lähtuvad olemasolevast kehtivast üldplaneeringust

Alternatiiv I – olukord, kus rakendatakse koostatava üldplaneeringuga kavandatavaid arengusuundi.

Järgnevas tabelis on esitatud alternatiivide võrdlev hinnang lähtudes KSH programmis määratletud ja aruandes käsitletud mõjukriteeriumitest. Alternatiivide võrdlus on esitatud hindamismatriksina, kus on esitatud iga kriteeriumi ja alternatiivi kohta mõju suund (negatiivne, positiivne) ning olulisuse hinnang (puudub – vähene – keskmine – tugev). Hindamine toimus KSH eksperdi poolt arvestades eelnevates peatükkides esitatud keskkonna kirjeldust ja mõjude analüüsi.

Tabel 4. Alternatiivide mõju võrdlemine

Mõju valdkond	Olulised aspektid mõjuvaldkonnas	Mõju suund ja hinnang	
		Alternatiiv 0	Alternatiiv I
Mõju looduskeskkonnale	Rohevõrgustiku paiknemise täpsustamine, rohevõrgustiku toimimist toetavate kompensatsioonialade määramine. Väärtuslike põllumaade kasutustingimuste täpsustamine.	Mõju neutraalne	Mõju keskmiselt positiivne. ÜP võimaldab rohevõrgustiku sidususe tagamise, põllumaade säilimise ja kaitsealuste objektide säilimise.
Mõju tehiskeskkonnale	Eriotstarbelise maakasutuse määramine (riigikaitsealused ehitised, tööstusobjektid).	Mõju neutraalne	Mõju keskmiselt positiivne Olulisi muudatusi tehnilises infrastruktuuris ei kavandata, eriotstarbeliste alade ning tootmisalade osas nähakse ette nende säilimist ning kompensatsioonialade määramisega luuakse puhveralu mõjude vähendamiseks.
Mõju sotsiaal-majanduslikule ja kultuurilisele keskkonnale	Väärtuslike maastike, kultuuriväärtusega alade ja objektide täpsustamine. Sotsiaalobjektide ja puhkealade määramine.	Mõju neutraalne	Mõju keskmiselt positiivne ÜP võimaldab väärtuslike maastike ja miljöalade säilimise.

7. Keskkonnaseire

Keskkonnaseire on keskkonnaseisundi ja seda mõjutavate tegurite järjepidev jälgimine, mis hõlmab keskkonnavaatlusi ja -analüüse ning vaatlusandmete töötlemist.

Keskkonnaseire eesmärgid on: keskkonda mõjutavate tegurite hindamine ja analüüsimine; meteoroloogiliste ja hüdrooloogiliste tegurite ning nende muutuste jälgimine, hindamine ja prognoosimine; keskkonnaseisundi hindamine ja selle muutuste prognoosimine; taastuvate loodusvarade seisundi ja hulga määramine; abinõude rakendamist või täiendavat uurimist nõudvate keskkonnamuutuste väljaselgitamine; saasteainete kauglevi jälgimine ja rahvusvaheliste lepingute alusel võrdlusuuringute tegemine; keskkonnaseisundit iseloomustavate näitajate süsteemi arendamine ja täiendamine; lähteandmete saamine programmide, planeeringute ja arengukavade koostamiseks.

Eraldiseisvaid mõõdetavaid seiremeetmeid käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus välja ei töötatud.

Looduskeskkonnale avaldavate mõjude selgitamiseks on vajalik jätkata valla territooriumile väljastatud keskkonnalubades sätestatud seireid ning riikliku keskkonnaseire programme.

Omavalitsuse poolt on oluline valla territooriumil teostatavate seireandmete koondamine ja nende võrdlemine varem kogutud andmetega. Samuti on soovitatav omavalitsuse poolt hinnata valla elanike rahulolu elukeskkonnaga. Vastavalt vajadusele viia läbi küsitlusi ja uuringuid, et teada saada elanike arvamust ja eelistusi valla arengu suhtes ning jälgida elanike juurde- või äravoolu vallast. Küsitluste osas oleks võrreldavuse huvides oluline kindel intervall ning samalaadse metoodika kasutamine.

8. KSH aruandele avalikustamisel laekunud ettepanekud

Lisatakse laekumisel

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid

Alkranel OÜ. 2011. Põlva paisjärve tervendamiskava.

Alkranel OÜ. 2014. Saesaare Elektriijaama kinnistute ja nende lähiala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing MTÜ. 2013. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis.

Euroopa Komisjon. 1999. Guidelines For The Assessment of Indirect And Cumulative Impacts And Impact Interactions. Office for Official Publications of the European Communities. Luxembourg.

Hendrikson ja Ko OÜ. 2006. Põlva valla üldplaneeringu keskkonnamõjude strateegiline hindamine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne .

Hendrikson ja Ko OÜ. 2016. Saesaare paisutuse likvideerimise teatise keskkonnamõju hindamise aruanne.

Keskkonnalahendused OÜ. 2016. Põlva vallasiseses linnas kasutatavate põhjaveevarude ümberhindamine.

Kobras AS. 2005. Plaki järve keskkonnauuring.

Kukk, T. 2005. Eesti taimede levikuatlas. Eesti Maaülikool, Tartu.

Peterson, K. 2007. Keskkonnamõju hindamine. Juhised menetluse läbiviimiseks tegevusloa tasandil. Keskkonnaministeerium.

Pöder, T. 2005. Keskkonnamõju ja keskkonnariski hindamine. Käsiraamat. Tallinn.

Therivel, R., Morris, P. 2009. Methods of Environmental Impact Assessment 3rd Revised edition. Taylor & Francis Ltd.

Õigusaktid, standardid

Atmosfääriõhu kaitse seadus. RT I, 05.07.2016, 1. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/A%C3%95KS>

Eesti Standard. EVS 842:2003 "Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest". Eesti Standardikeskus.

Hoone energiatõhususe miinimumnõuded. RT I, 05.06.2015, 15. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/105062015015?leiaKehtiv>

Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid. RT I, 11.01.2013, 2. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/111012013002?leiaKehtiv>

Jäätmeseadus. RT I, 04.01.2013, 34. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104012013034?leiaKehtiv>

Kanaliseerimisnõuete veekaitse nõuded. RT I 2001, 47, 261. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13305356?leiaKehtiv>

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. RT I, 21.12.2011, 15. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/113032014032>

Looduskaitse seadus. RT I, 30.12.2011, 13. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122011013?leiaKehtiv>

Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases. RT I 2010, 57, 373. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13348997>

Planeerimisseadus. RT I, 26.02.2015, 3. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016018>

Reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasse juhtimise kohta esitatavad nõuded, heit- ja sademevee reostusnäitajate piirmäärad ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed. RT I, 04.12.2012, 1. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104122012001?leiaKehtiv>

Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu. RT I, 08.05.2012, 12. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/108052012012>

Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid. RT I, 21.12.2016, 27, Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122016027>

Planeeringud, arengukavad, strateegiad

Eesti 2030+. Kättesaadav: <https://eesti2030.wordpress.com/>

Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030. Kättesaadav: <http://www.keskkonnainfo.ee/failid/viited/strateegia30.pdf>

Postitee hooldusplaan. Kättesaadav: <http://polva.maavalitsus.ee/vaartuslike-maastike-hoolduskavad>

Postitee maastikuhoolduskava. Kättesaadav: <http://polva.maavalitsus.ee/vaartuslike-maastike-hoolduskavad>

Põlva linna ja Põlva valla ühine jäätmekava aastateks 2011-2020. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/405122013018>

Põlva maakonna arengukava 2015 – 2020. Kättesaadav: <http://www.polvamaa.ee/arengukava>

Põlva maakonnaplaneering. Kättesaadav: <http://polva.maavalitsus.ee/maakonnaplaneering>

Põlva maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“. Kättesaadav: <http://polva.maavalitsus.ee/teemaplaneeringud>

Põlva maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Põlvamaa sotsiaalne infrastruktuur. Kättesaadav: <http://polva.maavalitsus.ee/teemaplaneeringud>

Põlva valla arengukava 2015-2029. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/422102015006>

Põlva valla soojusmajanduse arengukava 2016-2030. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/417022016008>

Põlva valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2015-2027. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/421012016004>

Andmebaasid

EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem): <http://loodus.keskkonnainfo.ee>

eElurikkus: <http://elurikkus.ut.ee/>

Keskkonnaregister: <http://register.keskkonnainfo.ee>

Maa-ameti geoportaal: <http://geoportaal.maaamet.ee>

Kultuurimälestiste riiklik register: <http://register.muinas.ee>

Lisad

Lisa 1. KSH programm koos menetlusdokumentidega

Kättesaadav: <http://adepte.ee/dokument/polva-valla-uldplaneeringu-ksh/>

Lisa 2. KSH aruande avalikustamine

Lisa 3 KSH aruande heakskiitmine